

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 26 november 2009

MEDITATIE

Moederbelofte

De woorden van onze overdenking worden wel de "moederbelofte" genoemd. Dit, omdat het de eerste belofte uit Gods Woord is met betrekking tot de komst van de Messias.

Adam en Eva waren van God afgevalen. Het schrikkelijke had plaats gevonden dat zij God tot een leugenaar hadden gesteld en de vader der leugenen waren toegevallen. Het oordeel des doods rustte op hen. Het had immers geklonken: ten dage als gij daarvan eet zult gij de dood sterven. En zij hadden gegeten van de vrucht van de boom der kennis des goeds en des kwaads.

Adam en Eva hebben het ook gevoeld dat ze God vertoornd hadden vanwege hun zonden. Dat is wel duidelijk uit vers 7 en 8 waar we lezen: Toen werden hun beider ogen geopend en zij werden gewaar dat zij naakt waren, en zij hechtten vijgeboombladeren te zamen en maakten zich schorten. En zij hoorden de stem van de HEERE God, wandelende in den hof, aan den wind des daags. Toen verborg zich Adam en zijn vrouw voor het aangezicht van

En Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw en tussen uw zaad en tussen haar Zaad; Datzelve zal u de kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen.

Genesis 3:15

den HEERE God in het midden van het geboomte des hofs.

Ze hadden tegen God gezondigd, en dat hebben ze heel duidelijk ervaren. Ze durfden de Heere niet meer onder ogen te komen. Maar dan gaat de Heere ze opzoeken. Gaat ze tevorschijn roepen. En dan stapt God niet over de schuld heen. Nee, dat doet God nooit. Hij gaat ze duidelijk onder ogen brengen wat ze hebben gedaan en dat ze daarom ook verdienen dat de Heere ze weg zou doen. Maar, o wonder van genade aan die schuldige mensen gaat de Heere dan het verbond der genade openbaren. Dat God zal zorgen voor een weg en middel

waardoor een verloren en schuldig mens nog weer met God verzoend kan worden. Omdat er EEN zou komen, Die de kop van de slang zou vermorzelen.

De moederbelofte spreekt van soevereine liefde Gods. Dat Hij zal zorgen dat er mensen zalig zullen worden.

Maar de moederbelofte spreekt ook van strijd. Immers er wordt gezegd: Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw. Dat wil zeggen dat de Heere in het hart van die vrouw een vijandschap zou verwekken tegen de slang en tegen zijn dienst. Och, wat een beeld van het nieuwe leven wat de Heere werkt in het hart van een mens. Van nature leeft er in het hart van een mens geen vijandschap tegen de overste van deze wereld. We zijn hem toegevallen en we dienen hem. Maar nu gaat God in het hart van een mens werken. En dan werkt God door Zijn Geest dat een mens de dienst aan de overste van deze wereld op mag gaan zeggen. De ogen worden geopend voor de hardheid, de leegheid, maar bijzonder de godonterendheid van de dienst aan de overste van deze wereld. Die mens wil dan zijn leven gaan besteden in de dienst des Heeren. Maar daar gaat strijd mee gepaard. Immers die overste van deze wereld wil zijn onderdanen niet loslaten. Hij zal trachten met alle middelen die hem ten dienste staan om zo'n ziel vast te houden. En wanneer dan de strijd gestreden zou moeten worden in eigen kracht, dan was het een verloren zaak. Maar nu zal God zorgen dat de overwinning behaald zal worden.

Daartoe geeft Hij dat Vrouwenzaad. Dat is niemand minder dan Zijn Eniggeliefde Zoon. Die zou geboren worden uit een vrouw. Hij zou de menselijke natuur aannemen en Zijn broederen in alles gelijk worden uitgenomen de zonde. Hij zou de strijd aandoen met de overste van deze wereld. Het zou een zware strijd zijn waarin de verzenen vermorzeld zouden worden. Maar toch de overwinning zou worden behaald en de kop van de slang zou worden vermorzeld. Dat wil zeggen dat hij totaal zou wor-

Inhoud

- 1 Meditatie: Moederbelofte
- 2 Bijbelstudie: Uw ogen hebben mijn ongeformeerde klomp gezien (20)
- 3 Werken voor de Kerk
- 5 Zijn we al op reis?
- 6 Ziekten in de bijbel: Verlamming
- 7 Is er iemand krank onder u (8)
- 9 Boekennieuws
- 11 Kerknieuws
- 12 Berichten
- 13 Kerkdiensten

88e jaargang

Nr. 9

den overwonnen. En omdat Hij zou overwinnen, daarom zal er ook een volk zijn dat de overwinning zal mogen behalen. Nee, nooit meer om hun strijden. Alleen maar om Zijn strijd. Maar toch gaat het in het leven van dat volk niet zonder strijd. De Heere Jezus heeft ervan gezegd: Strijd om in te gaan.

Daarom geliefde lezer(es) kennen wij al iets van die geestelijke strijd tegen die driehoofdige vijand. Dan zult u ook ervaren dat de overwinning nooit behaald zal worden omdat wij zulke goede strijders zijn maar enkel en alleen om Hem van Wie we in de komende dagen mogen herdenken dat Hij gekomen is in het vlees en een volkomen overwinning heeft behaald. De Heere geve maar dat we dat Kind in de kribbe van Bethlehem nodig mogen leren krijgen om met God verzoend te mogen worden. Om verlost te mogen worden van het harde juk van de overste van deze wereld. Of hebben we helemaal geen last van de hardheid van dat juk? Dan zijn we diep te betreuren, want dat betekent dat we ons nog goed kunnen vinden in de dienst van deze wereld. Dan is er nog geen vijandschap in ons hart tegen de slang. Dan zouden we de Heere nog wel aan mogen lopen en Hem vragen: Wilt U het in mijn leven ook waar maken wat U eenmaal sprak: Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw.

Veen,

ds. P. Melis

BIJBELSTUDIE

20

Uw ogen hebben mijn ongeformeerde klomp gezien

Psalm 139:15-16

*“Mijn gebeente was voor U niet verholen, als ik in het verborgene gemaakt ben, en als een borduursel gewrocht ben in de nederste delen der aarde. Uw ogen hebben mijn ongeformeerden klomp gezien; en al deze dingen waren in Uw boek geschreven, de dagen als zij geformeerd zouden worden, toen nog geen van die was.”
(Psalm 139:15-16)*

In de nederste delen der aarde, als een borduursel

In God verwonderd overdacht David hoe volkomen hij bedekt was in de buik van zijn moeder. Hij was *verhol*en, werd in *het verborgene* gemaakt, ja in *de nederste delen der aarde* gewrocht. Wat was zijn Maker zijn moeder nabij, aldoor, negen maanden lang, werkend het wonderwerk in haar schoot! Wat was ook Zijn maaksel haar nabij. Zij droeg het borduursel Gods, waar zij ook was, hoewel het tegelijkertijd voor haar onbekend was. Ja, zó in duisternis en bedekt, dat het scheen alsof het ver weg was, als ware het diep verscholen in de don-

kere schoot der aarde.

David noemt een deel voor het geheel, als hij zegt: *mijn gebeente*. Wonderbaar werd hij door Gods hand bereid, wonderbaar zijn gebeente gemaakt. Wie zal zeggen hoedanig de beenderen zijn in de buik van een zwangere vrouw (Prediker 11:5)? Ze zijn verholen, voor iedereen, zelfs voor de moeder. Maar niet voor God. Niet voor Hém, Die in het verborgene ziet.

Heeft David eerst gewezen op het geheel - zijn gebeente, daarna wijst hij elk deel in het bijzonder aan als hij zegt: Ik ben als een *borduursel* gewrocht. Zoals een borduurwerk met grote aandacht steek na steek wordt gemaakt, zo werd hij als een borduursel gewrocht door Gods hand. Zijn Maker heeft elk deeltje, hoe klein ook, nauwkeurig de plaats gegeven waar Hij het wilde hebben, hoe ontelbaar veel het er ook waren. Hij voegde het één aan het ander tot een wonderlijke, onnaspeurlijke eenheid. Zonder ophouden waren Zijn ogen erop gevestigd. Vol aandacht

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Wvd. hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele, Hyacinthenstraat 1, 2161 XN Lisse,
tel. 0252-413800, fax 0252-420471
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten, postbus 608, 3440 AP Woerden, tel. 0348-489900, fax 0348-483599, e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop, postbus 33, 2950 AA Alblisserdam tel. 078-6912899, fax 078-6919536 e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties € 0,70 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de drukker te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten, postbus 608, 3440 AP Woerden, tel. 0348-489900, fax 0348-483599, e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 11,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland: € 23,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres

Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker, 1233 Leffingwell Av, N.E., Grand Rapids, Michigan, U.S.A. 49505.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van: de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

was Zijn hand werkzaam, niet rustend totdat Hij Zijn wonderwerk aan de ouders tonen zou. Kunnen mensen alleen een borduursel maken bij helder licht, Hij maakte dit borduursel terwijl het verholen was in diepe donkerheid. Want de duisternis verduistert voor God niet, voor Hem licht de nacht als de dag!

In de nederste delen der aarde... Als een borduursel gewrocht... Op een heel vreselijke wijze wonderbaarlijk!

Echo's?

Kan eigenlijk in onze tijd nog wel gezegd worden dat een kindeke bedekt is in de schoot van zijn moeder, verholen als in de nederste delen der aarde? Door middel van een echo is het immers te zien op een scherm: de vorm van het lichaam, het gebeente, verschillende delen. Ook kan het kloppen van het hartje hoorbaar worden gemaakt. Zien dan alléén Gods ogen dit kindeke, is het nog wel verborgen? Laten wij bedenken dat de bedekking maar ten dele kan worden weggenomen, en dat dit doorgaans kort duurt. Alleen God ziet voortdurend én volkomen Zijn maaksel!

Maar, mógen wij wat God verborgen heeft wel voor de dag laten halen, al is het dan ten dele en voor een kleine tijd? Mogen wij daar wel indringen? Is dat niet oneerbiedig en dus ongepast? Dit is een begrijpelijke gedachte. Het gaat immers over Gods borduursel in de moederschoot, over een werk dat Hij bezig is te maken. Inderdaad, om een echo te laten maken alleen omdat het zo interessant en leuk is (een zogeheten pret-echo) – laten we daar maar niet aan mee doen. Daarvoor is de zaak te teer. Maar er is ook een andere zijde. Uit een echo zouden dingen gelezen kunnen worden die zorgen geven. Soms wordt dan de moeder een middel voorgeschreven, het kindeke ten goede. Ook worden er wel medische ingrepen gedaan, waardoor – naar de mens gesproken – veel verdriet voorkomen kan worden. En wat zal in de toekomst nog mogelijk blijken? Maar dán is een echo geen doel op zichzelf, maar een middel. Dan mag en moet de middellijke weg worden gegaan. Vragend om de zegen van Hem, Wiens handen het kindeke maken en voorbereiden, waarbij Hij naar Zijn soevereine wil en wijsheid soms de weg der middelen medegebruikt.

Maakt de Heere van een vrouw een moeder en van een man een vader, dan is dat allereerst een zaak voor hen beiden. Er kan en mag met blijde

ingetogenheid en in teerheid over gesproken worden, altijd beseffend dat er nog van alles gebeuren kan. Zou het niet een wonder zijn als de Heere Zijn borduursel gezond aan de ouders zal openbaren?

Ouderharten mochten maar vervuld zijn met diep ontzag voor de grote God, Die in al Zijn doen enkel majesteit is. Doorlevend dat de belijdenis van Davids hart niet verouderd, maar levend en krachtig is. Tot hun verootmoediging en afhankelijkheid, eerbiedig beseffend de grootheid van de Maker en het wonder van het borduursel dat Hij in beginsel geschonken heeft.

**Ouderharten mochten
maar vervuld zijn met diep
ontzag voor de grote God,
Die in al Zijn doen enkel
majesteit is.**

Uw ogen hebben mijn ongefomedeerde klomp gezien

Spreekt David in vers 16 over *zijn ongefomedeerde klomp* en over *formen*. Dan roept hij het beeld op van een pottenbakker die aan het werk is. Van een grote klomp leem – een bepaald soort rode klei – scheurt of snijdt de pottenbakker een stuk af en kneedt het totdat het soepel is. Daarna brengt hij de draaischijf in beweging, zet het stuk leem daarop en

geeft het met zijn handen al meer en meer vorm. Onophoudelijk is zijn oog erop gericht. Aandachtig formeert hij een vat, juist zoals hij het hebben wil. Wie het gereedgekomen vat ziet, is verbaasd. Is dít vat, met die sierlijke rondingen, voortgekomen uit een klomp ongevormd leem? Hoe bekwaam is de pottenbakker! Hetzelfde oorspronkelijke woord dat David gebruikt voor *mijn ongefomedeerde klomp*, is te vinden in 2 Koningen 2:8, waar we lezen dat Elia zijn kemelsharen mantel nam en die *samen wond*, om daarmee het water van de Jordaan te slaan. Zoals die mantelbundel weer ontplooid moest worden om hem aan te trekken, zoals een klomp leem langzaam maar zeker door de pottenbakker tot een vat wordt geformeerd, zo wordt door de grote Formeerder het kindeke al meer en meer tot volkomenheid gebracht. En dat vanaf het eerst begonnen leven tot de tijd van de geboorte toe, naar de orde door Hem in de natuur gesteld, in alles zoals het Hem behaagt. Daarvan heeft Job in zijn zware beproeving beleden: 'Hebt Gij mij niet als melk gegoten, en mij als een kaas doen runnen? Met vel en vlees hebt Gij mij bekleed, met beenderen ook en zenuwen hebt Gij mij samengevlochten' (Job 10:10). Hoe wonderlijk is Gods werk, ja, hoe groot is Hijzelf!
(wordt vervolgd)

Barneveld,

ds. C. Hogchem

Werken voor de Kerk

In de rubriek "Werken voor de kerk" presenteren de diverse deputaties van ons kerkverband zich. Verschillende vragen komen aan de orde: Wanneer en waarom werd het deputaatschap opgericht? Wat is zijn mandaat? Wat zijn de werkzaamheden? Deze week: het deputaatschap voor Israël

Uitgaan naar de oudste broeder

Werken voor de kerk is een groot voorrecht. Het is een verwaardiging als mensen ingezet worden bij het werk in het Koninkrijk. Die gedachte

mag ons wel voortdurend voor ogen staan. Het werk is ook niet van ons afhankelijk. Iemand merkte eens op: 'Als je mag werken in de kerk dan mag je daarvoor de Heere wel erkentelijk zijn in het besef dat als jij het niet zou doen, een ander het wel zou doen. Want het werk in het Koninkrijk gaat toch door. Daar zorgt de Koning van de Kerk voor'. Dat zet ons als werkers in de kerk op onze plaats. Het laat ons zien dat het werk niet verdienstelijk is, maar dat het Gods opdracht is en dat we in alles volstrekt afhankelijk van Hem zijn.

Oudste broeder

Israël, het volk der Joden, wordt wel eens de oudste broeder genoemd in het huisgezin Gods. De Heere heeft immers het verbond der genade met Abraham en zijn zaad opgericht (Genesis 17:7). Zij zijn het oude bondsvolk. En hoewel het Joodse volk keer op keer de Heere verlaat, blijft de Heere trouw aan Zijn verbond. Paulus schrijft in Romeinen 11: 1: 'Heeft God Zijn volk verstoten? Dat zij verre'. Als na de Pinksterdag het Evangelie ook naar de heidenen gaat en de muur des afscheids tusschen Jood en heiden is afgebroken (Efeze 2:14,) blijft het Joodse volk de eerste plaats behouden. Paulus getuigt daarvan in die bekende tekst uit Romeinen 1 : 16: 'Want ik schaam mij des Evangelies van Christus niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft, eerst den Jood en ook de Griek'.

In het werken vanuit onze gemeenten voor het Joodse volk mag dit bijbelse fundament ook verwachting geven. Wij mogen het Evangelie terugbrengen bij het volk waarvan wij het Evangelie eerst ontvangen hebben. Dat is ook het grote verschil met zendingswerk onder andere volken die Gods Woord nooit gehoord hebben of daarvan vervreemd zijn geraakt.

Geschiedenis

In 1992 stelde de Generale Synode een commissie in die moest onderzoeken hoe werk onder het Joodse volk vanuit onze gemeenten gestalte zou kunnen krijgen. In 1993 werd het rapport van deze commissie overgenomen en stelde de GS een commissie voor Evangelieverkondiging onder Joden in. Deze commissie viel onder het deputaatschap voor de Zending. Tijdens de zitting van de GS in 1995 werd deze commissie omgevormd tot een apart deputaatschap voor evangelieverkondiging en diaconale hulpverlening onder Israël.

Het mandaat van het Deputaatschap voor Israël omvat drie hoofdpunten:

- Evangelieverkondiging en diaconale hulpverlening onder het Joodse volk zowel in Israël als daarbuiten,
- Voortgaande bezinning op de plaats van het volk Israël in het licht van de Heilige Schrift en op onze kerkelijke opdracht ten aanzien van het volk,
- Het wekken van liefde voor Israël in onze gemeenten en het bestrijden van antisemitisme.

Bemannig

Er is in de achterliggende jaren veel

werk verzet door de deputaten. Zij deden onderzoek in Israël en Oost-Europa, zetten projecten op, gaven voorlichting en stippelden beleidslijnen uit voor de toekomst. En dat werk gaat nog steeds door.

Al spoedig deed zich de behoefte gevoelen aan een betaalde medewerker. In 1998 kon in de persoon van A. Moerdijk een eerste algemeen secretaris benoemd worden. Hij werd begin 2000 opgevolgd door J.J. de Jong. Het werk bleef groeien en in 2002 kon een parttime lectrerwerker benoemd worden, de heer P. M. Vos. Ook voor het werk in het buitenland konden benoemingen gedaan worden: in 2003 werd de heer M.L. Dekker aangesteld als werker voor Israël en in 2005 werd Iz. van Rijssel benoemd voor Oost-Europa. Beiden zijn kort daarop uitgezonden en vestigden zich respectievelijk in Nazareth en in Novograd Volinskiy (Oekraïne). In 2008 nam P.M. Vos afscheid als lectrerwerker en werd C.J.A. Pronk benoemd als fulltime medewerker Nederland.

Het deputaatschap ziet het als een belangrijke taak om deze groepen onderwijs te geven vanuit de gereformeerde leer, omdat er vaak nog weinig kennis is.

Gestalte geven aan het werk

In Israël bij M.L. Dekker is er inmiddels een behoorlijke groep mensen die wekelijks de Bijbelstudie bijwoont. Ook spreekt hij voor Messiasbelijdende groepen. In Oekraïne en Moldavië geeft Iz. van Rijssel onderwijs vanuit de Schrift en de geloofsleer aan verschillende groepen. Op beide werkerterreinen wordt dus samengewerkt met Joodse mensen die de Heere Jezus erkennen als de Messias Die komen zou en gekomen is. Dit is voor een Jood heel wat.

Het deputaatschap ziet het als een belangrijke taak om deze groepen onderwijs te geven vanuit de gereformeerde leer, omdat er vaak nog weinig kennis is. Naast de werkers in het veld denken ook de deputaten actief mee op dit terrein. De jonge gemeenten hebben immers wapening nodig om staande te blijven te midden van de vele winden van leer. Zij vragen ook zèlf om dat onderwijs. En zo mogen we ervaren dat de Heere open

deuren geeft om Zijn Woord te verkondigen en te onderwijzen in de leer.

De aandacht van het deputaatschap is ook gericht op het werk onder seculiere en orthodoxe Joden. We hopen in de zeer nabije toekomst werk te gaan verrichten in Hongarije/Transsylvanië onder orthodoxe Joden. Het is ook de begeerte van het deputaatschap dat er in Israël werk verricht mag gaan worden onder beminden om der vaderen wil, die nog zo vijandig zijn aangaande het Evangelie.

Ook het diaconale werk mag gestalte krijgen. We noemen het gaarkeukenwerk en hulp aan gemeenten in Oekraïne (in samenwerking met het Deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden die deze hulp financiert), hulp aan ziekenhuizen en aan ouderen in Tel Aviv en Nazareth en – om niet meer te noemen – hulp aan slachtoffers van terreur in Sderot. Een belangrijke poot van het werk is het lectrerwerk. Duizenden Bijbels en gereformeerde lectrer vinden reeds hun weg. Vertaalprojecten zijn ingezet, zoals het vertalen van Matthew Henry's commentaar op het Johannes-evangelie. Recente uitgaven zijn het "vragenboekje" van ds. Hellenbroek en het "ABC des geloofs" van ds. Comrie. Opmerkelijk is dat deze "oude" geschriften hun weg vinden onder het Joodse volk. De vertaling van de Heidelbergse Catechismus door D. Zadok in het Hebreeuws heeft er middelijkerwijs voor gezorgd dat dit troostboek ingang begint te krijgen onder de Messiasbelijdende gemeenten.

In eigen land mag door middel van voorlichting, het uitgeven van boeken en de Israëlbode gewerkt worden aan het liefde wekken voor het volk der Joden, zoals in het mandaat is opgedragen.

Zo geeft de Heere mogelijkheden om het werk te kunnen doen. Er mag gezaaid worden. Daarin zijn er soms tegenslagen en teleurstellingen.

Wegen worden soms ook toegesloten. Maar ondanks dat mag het werk onder onze oudste broeder, het Joodse volk, voortgang hebben. In opdracht van onze gemeenten, in opdracht van onze Generale Synode. Maar het is méér. Het werk wordt immers gedaan in gehoorzaamheid aan de opdracht die de Heere Zèlf aan Zijn Kerk geeft bij monde van Paulus: '... opdat ook zij door uw barmhartigheid zouden barmhartigheid ontvangen' (Romeinen 11: 31b).

Daarbij is het nodig dat het werk gedragen wordt in de gemeenten. Financieel gedragen, maar ook in het gebed. In navolging van de apostel als hij zegt: 'Broeders, de toegenegenheid mijns harten, en het gebed dat ik

tot God voor Israël doe, is tot hun zaligheid' (Romeinen 10 : 1).

J.J. de Jong
*Algemeen secretaris
Deputaatschap voor Israël*

Het is echter de vraag of Gods kinderen nog wel op reis zijn. Bunyan tekent ons ook een moment dat christen in slaap is gevallen. Het kan natuurlijk zijn dat we inmiddels zoveel mooie aardse dingen hebben verzameld dat we daar heel erg aan gehecht zijn. Dat kunnen aardse goederen zijn. Dat kan gezin en familie zijn. Dat kan voor een predikant zijn ambt zijn, dat kan je kerk zijn, en zo meer. Er zijn nog veel meer dingen die genoemd kunnen worden. Allemaal dingen die beslist verantwoord zijn maar waardoor we wellicht ook helemaal vast komen te zitten aan deze aarde.

Hoe anders spreekt echter de apostel Paulus. Wat is zijn leven? Zijn ambt, zijn vrienden, zijn boeken en zo meer? Nee dat is helemaal zijn leven niet. Dat zijn wel belangrijke zaken, maar ze staan bij Paulus nooit nummer één. Zijn leven is Christus (Filipensen 1:21) en daarom is voor hem sterven winst.

De ware gelovige is op reis. En al die gevoelens van angst en beknotting zouden best eens voort kunnen komen uit een leven waarin Christus niet op de eerste plaats staat. Zijn we al op reis en zijn we door genade nog steeds op reis?

Een waar christen is op reis. Hij is op reis naar een eeuwige bestemming. Zijn diepe zorg zal zijn waar straks de reis zal eindigen.

Nu even terug naar de bange reformatorische mensen. Zijn ze bang omdat ze wellicht niet geloven in de Heere Jezus? Ik weet niet of de onderzoekers daar onderzoek naar hebben gedaan. Het is wel een belangrijke vraag. Maar als we de Heere liefhebben, wat valt er dan ten diepste te klagen. Dan is er eigenlijk niets te klagen.

Paulus geeft helemaal niet de indruk dat hij bang is of zich beknot voelt. In zijn laatste brief horen we iets heel anders: 'Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geëindigd, ik heb het geloof behouden; Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen, die Zijn verschijning liefge-

Zijn we al op reis?

De laatste jaren gaan we als gezin op vakantie naar Zwitserland. Dat heeft voordelen want je bent er met je gezin een paar weken helemaal uit. Een van de nadelen is de reis er naar toe. Vaak zit je toch 12 uur in de auto en dat is niet altijd prettig. Je wordt slaperig, je krijgt er pijn in je rug van en zo meer. Toch is er weinig te klagen, want je weet: als we aankomen is alles weer achter de rug en hebben we een fijne vakantie. Zo liggen de dingen. De vakantie, het doel verzoet de lange reis.

Dit beeld vind ik eigenlijk wel aardig. Je kunt het ook mooi toepassen. Ik moest er aan denken toen onlangs in de krant wat onderzoeksresultaten werden bekend gemaakt over reformatorische mensen in de huidige samenleving. Het blijkt dat heel wat mensen onder ons nogal bangig zijn en dat velen zicht beknot voelen. Kennelijk vinden we het niet zo prettig dat de omringende seculiere wereld ons bekijkt en de seculiere maat neemt. Rond zaken als vrouwenemancipatie en homoseksualiteit wordt er kritisch naar onze gezindte gekeken. De SGP verloor al eens een tijdje haar subsidie en bij een school ontstond een heel tumult over een homoseksuele docent. Kennelijk maken dergelijke zaken ons wat onrustig. Het geeft inderdaad vragen.

Toch blijf ik een beetje zitten met dat gevoel van angst en beknotting. Zijn zulke gevoelens terecht? Zijn ze, belangrijker nog, bijbels? Een waar christen is op reis. Hij is op reis naar een eeuwige bestemming. Zijn diepe zorg zal zijn waar straks de reis zal eindigen. We weten uit de Bijbel dat er twee bestemmingen zijn, eeuwig wel of eeuwig wee.

Dat dit ons bezighoudt laat zich goed

begrijpen. Keer op keer wordt daar in de Bijbel aan herinnerd. We moeten ons voor de eeuwigheid niet bedriegen. Alleen door een waar geloof in Christus zijn we behouden. Zonder geloof kunnen we God niet behagen en staan we aan de kant van de satan. Dan gaat het dus niet goed. Zeker, daar mogen we bang voor zijn. In de kerk zal daar, denk ik, veel op gewezen worden. Het ware geloof is nodig tot de zaligheid. Bent u, ben jij al op reis naar de hemelstad?

Voor de ware christen, die de Heere Jezus heeft aangenomen, liggen de zaken echter heel anders. Hij is op reis naar de hemelstad. Bunyan heeft dat zo mooi en leerzaam beschreven in de "Christenreis". Hij is op reis naar een geweldige toekomst. In de Bijbel kunnen we dat keer op keer over lezen, bijvoorbeeld in Openbaring 21 en 22. Er komt een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Dat is geen mischientje, maar dat ligt vast in het Evangelie van het kruis. En het ware geloof heeft daar hoop op, klemt zich daaraan vast.

Die hoop moet toch wel, zolang we op reis zijn, alle leed verzachten. Het is zelfs zo dat verdrukking, lijden om Christus wil, juist zeer positief uitwerkt. In Romeinen 5:3-5 betoogt de apostel Paulus dat we daardoor ervaren dat de liefde van God in het hart is uitgestort.

Op reis naar de eeuwige bestemming heeft een oprecht christen het niet altijd gemakkelijk maar de uitkomst is zo groot en heerlijk en onderweg krijgt hij zoveel heerlijk onderwijs, dat we over allerlei kleine dingen op reis ons maar niet te druk moeten maken. Net als de reis naar Zwitserland. Omdat je weet, waar je aankomt valt de lange duur, de pijnlijke rug en de inspanning allemaal erg mee.

had hebben'. (2 Timothëus 4:7-8). En aan de gemeente van Korinthe schrijft de apostel: 'Maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus'. (1 Korinthe 15:57). Dat is andere taal dan angst en zich beknot voelen. Paulus ging voor eeuwig naar het Vaderhuis met zijn vele woningen. En hij wist het zeker!

Wat zou eigenlijk een goede vraag zijn? Wel, zijn we ook al op reis naar dat Vaderhuis? Dat is eigenlijk de

enige vraag die er werkelijk toe doet. En als het dan hier en daar eens moeilijk is op reis? Ach, wat geeft dat, onderweg laat de Heere merken dat Hij van je weet en bij het einde wacht de eeuwige zaligheid. Misschien komt al die bangheid en gevoel voor beknutting wel voort uit een gemis van reizigers naar het Vaderhuis. En dan zijn we bij de kern van de zaak. Waar gaat uw reis naartoe?

Amersfoort,

ds. W. Visscher

zaken van verlamming in het Nieuwe Testament viel me op dat in het verleden enkele theologen hebben nagedacht over de soort aandoening. Zo gebruikt Luther in de, door hem vertaalde, Duitse Bijbel het woord Gichtbrüchigen (=jichtzuchtig). Eigenlijk is dit niet zo'n gelukkige keus. Jicht geeft gewrichtsonsteking van waarvan je wel wat kreupel kunt lopen, maar niet verlamd wordt.

Calvijn durft over de aard van de ziekte niets met zekerheid te zeggen. Toch is de jongen volgens hem wel onverwacht verlamd geworden, 'want verlammingen die langzaam aankomen, gaan niet met pijn gepaard'. Verrassend is verder dat de leermeester van Alexander Comrie, professor Driessen in zijn boek "Over al de wonderwerken van Jezus" verwijst naar een unieke bron, namelijk de Spreuken van Hippocrates (460-377 v.Chr). Hoewel Hippocrates, de grondlegger van de moderne geneeskunde, een interessant onderscheid maakt tussen plotse verlamming, rechtstijvigheid en spasme, brengt dit ons toch niet zoveel verder.

Als in de Statenvertaling van het Nieuwe Testament het woord 'verlamde' gebruikt wordt, vinden we in de Griekse grondtaal het woord *paralytikos*, of een afgeleide hiervan. In de huidige geneeskunde is het woord *paralyse* nog steeds gangbaar. Hoewel hiermee een totale verlamming bedoeld wordt, gaat het te ver om dit door te voeren naar de Bijbelse tijd. Het ligt het meest voor de hand bij de verlamden in het Nieuwe Testament te denken aan zowel krachtsvermindering als aan totale verlamming van de spieren. Onder hen zijn er die reeds verlamd zijn vanaf de geboorte, zoals de kreupele bij de schone poort en de kreupele in Lystre. Desondanks lijkt het ondoenlijk een mogelijke oorzaak van de verlamming te noemen.

De knecht van de hoofdman

Bij de knecht van de hoofdman noemt de Bijbel echter drie kenmerken. Hierdoor lijkt het wel mogelijk naar een oorzaak van de verlamming te zoeken. De knecht was waarschijnlijk nog maar een jongen (in het Grieks: *pais*) (Matthëus 8:6). Ook leed hij ondraaglijke pijn (Matthëus 8:6). Verder was hij stervende (Lukas 7:2). Er zijn niet zoveel neurologische ziekten die gepaard gaan met verlamming én pijn. Daarbij lijkt het gerechtvaardigd om spierziekten die op jonge leeftijd al symptomen verto-

ZIEKTEN IN DE BIJBEL

Verlamming

'Heere! Mijn knecht ligt te huis geraakt, en lijdt zware pijnen'
(Matthëus 8:6)

In het vissersstadje Kapernaïm ligt een jongen ernstig ziek op bed. Hij is verlamd en heeft onnoemelijk veel pijn. Voor zijn leven wordt zelfs gevreesd. Hij is een slaaf van een Romeinse hoofdman over honderd.

De zieke slaaf heeft wonderlijke dingen bij zijn meester gezien. Hij heeft een grote achting voor de God van de Joden bemerkt. De commandant heeft zelfs de bouw van de synagoge gefinancierd. En nu heeft de hoofdman aan de ouderlingen gevraagd speciaal voor hem naar Jezus te gaan, van Wie hij gehoord heeft dat Hij wonderen verricht.

Zou de slaaf weten van het nederig bidden van zijn meester om slechts één woord te spreken? Zou hij weten dat de hoge officier zijn onwaarde belijdt voor Jezus, temidden van de Joden? Wat gaat er allemaal in zijn hart om, terwijl hij daar zo hulpeloos op zijn bed ligt? Maar opeens! De pijn verdwijnt. Er stroomt kracht in zijn spieren. En dan... hij staat op en loopt!

Verlamming in de Bijbel

In de Bijbel lezen we regelmatig over lammen, kreupelen en geraakten, met name ten tijde van de omwandeling van de Heere Jezus op aarde.

Meerdere malen laat de Schrift het licht ook vallen op een verlamd persoon. In het Oude Testament lezen we over Jakob die hinkend door het leven moest, en over Mefiboseth die kreupel was aan beide voeten. In het Nieuwe Testament wordt naast de knecht van de hoofdman over honderd nog vijfmaal aandacht geschonken aan een verlamde enkeling. Zo lezen we in de Schrift over een verlamde die door vier vrienden gedragen werd, over een man die 38 jaren lag bij het badwater Bethesda, over een kreupele man bij de Schone Poort, over Eneas en over de kreupele in Lystre.

Welke aandoeningen

Geeft de Bijbel ons aanwijzingen die ons aan een bepaalde aandoening doet denken? Bij Jakob en Mefiboseth is over de oorzaak geen twijfel mogelijk. De Bijbel geeft zelf de oplossing. Jakob werd mank nadat de Heere tijdens een heftige worsteling het gewricht van zijn heup heeft verwrongen (Genesis 32:25). Mefiboseth moest als vijfjarig jongetje met een hofdame op de vlucht na het ontstellende bericht van het sterven van zijn vader Jonathan en grootvader Saul. Tijdens het vluchten is Mefiboseth zo lelijk gevallen, dat hij voor zijn leven kreupel aan beide voeten is geworden (2 Samuël 4:4). Zou hij botbreuken of peesscheuren hebben opgelopen? Bij het naspeuren naar mogelijke oor-

nen, uit te sluiten. We mogen immers aannemen dat de slaaf gezond gekocht is.

Een viertal aandoeningen zijn mogelijk. Drie ervan zijn infectieziekten en één is het gevolg van een infectie. We kunnen allereerst denken aan *poliomyelitis*. In het acute stadium zijn de spieren erg pijnlijk. Als de ademhalingspijpen zijn aangedaan, kan polio dodelijk verlopen. Deze aandoening komt meestal op jonge leeftijd voor, zodat we wel spreken over kinderverlamming.

Polio zou wel eens de meest voorkomende oorzaak van verlamming in de oudheid geweest kunnen zijn. In Egypte zijn aanwijzingen gevonden die doen vermoeden dat polio-epidemieën al 3500 jaar geleden voorkwamen. Een andere mogelijke aandoening is de *ziekte van Lyme*. Door een tekenbeet dringt een bacterie het lichaam binnen. Deze bacterie kan het zenuwstelsel aantasten. Tegenwoordig bestaat de behandeling uit antibiotica. Maar onbehandeld ontstaan heftige pijnen en verlammingverschijnselen.

Vervolgens kunnen we denken aan *tetanus* (kaakklem). Via een geïnfecteerde wond komt een stof van de tetanusbaciil in het bloed. Het gevolg is hevige krampen in de kaakspieren en de spieren van de rug en de buik. In ernstige gevallen komen de spierkrampen ook in de ademhalingspijpen voor.

Tenslotte kunnen we nog denken aan het *syndroom van Guillain-Barré*. Bij deze auto-immuun ziekte, die op alle leeftijden kan voorkomen, ontstaat in enkele dagen tot weken een verminderd gevoel en een verlamming, die soms zelfs compleet kan zijn. Soms is er veel pijn door overgevoeligheid van de aangedane gevoelszenuwen. Er ligt een bacterie- of virusinfectie aan ten grondslag. De ziekte kan mild, maar ook heel ernstig verlopen. Met name als de ademhalingspijpen verlamd raken. Hierdoor treedt ademnood op met, in een tijd zonder mogelijkheid van kunstmatige beademing, de dood als gevolg.

Springen als een hert

Verlamming wordt in de Bijbel ook gebruikt als een beeld van de zonde die de ziel verzwakt. Dat is bijvoorbeeld de beleving van David in Psalm 38: 'Want, o HEER, ik ben aan 't zinken, en tot hinken ieder ogenblik gereed'. De Heere roept op om de trage handen en slappe knieën weer op te richten. Ook klinkt de oproep

om alle last en de zonde af te leggen en met lijdzaamheid de loopbaan te lopen (Jesaja 35:3, Hebrëen 12:1,12). Laat het daarom ons gebed maar zijn: 'Doe mij op 't pad van Uw geboden treën; schraag op dat spoor mijn wandelende gangen; daar strekt zich al mijn lust en liefde heen' (Psalm 119). In het leven van de jonge slaaf van de Romeinse hoofdman heeft de Heere het woord van Jesaja waar gemaakt: 'Alsdan zal de kreupele springen als een hert' (Jesaja 35:6). We mogen geloven dat door de wondermacht van Jezus, dit Schriftwoord ook vervuld wordt voor geestelijk kreupelen. Tot op de dag van vandaag!

*'t Is God, Die mij met sterkte wil omgorden;
Hij doet mijn weg volkomen effen worden,
Maakt, dat mijn voet als die der hinden snelt,
Terwijl Hij mij op mijne hoogten stelt.
(Psalm 18:10a, berijmd)*

Capelle aan den IJssel, H.J. Agteresch

(met dank aan dr. H. Kerkhoff, neuroloog, voor zijn adviezen)

8

Is iemand krank onder u?

Een groep gemeenteleden wordt geconfronteerd met een chronische ziekte. U kunt denken aan suikerziekte, (jeugd-)reuma, ziekte van Parkinson, multiple sclerose, niet aangeboren hersenafwijking, CARA (longziekte), enzovoorts.

Al deze aandoeningen kennen een eigen ziekteverloop. Daarnaast verloopt een ziekte bij de ene mens anders dan in het leven van de ander. Van niet-aangeboren hersenletsel geldt dat dit veelal het gevolg is van een ongeval. Zoals ongevallen ook nog andere blijvende gevolgen kunnen hebben, denk aan een dwarslaesie.

Verder zijn er nog vele psychische aandoeningen waarmee een mens een levenlang kan worstelen. Aan deze laatste groep gaan we in deze artikelenreeks voorbij. Dit zou een aantal artikelen op zich vragen. Wat vragen chronische zieken in het pastoraat? Dat is de vraag die in dit artikel centraal staat.

De diagnose

Aan de diagnose MS, Parkinson of een andere chronische ziekte gaat soms een lange weg van onderzoek en veel onzekerheid vooraf. Dan komt het moment dat het gemeentelid het u meedeelt. Het wordt bekend in gemeente. Groot is de schrik bij sommige chronische ziekten, bijvoorbeeld MS en Parkinson. Dat zijn ziek-

ten die het zenuwstelsel aantasten en op den duur onder meer invloed hebben op onze bewegingsmogelijkheden.

Vanuit de kerkenraad vinden er bezoeken plaats. De ziekte gaat niet over. Voor de omgeving lijkt er soms (nog) niets aan de hand. Het meeleven ebt weg. Pastorale bezoeken blijven na kortere of langere tijd achterwege. Betrokkene en het gezin worstelen in eenzaamheid verder met de ziekte.

De mededeling: 'Mijn dochter heeft suikerziekte' zal mogelijk niemand opschrikken. O ja, dat is iets dat hebben veel mensen, daar kun je oud mee worden. Voor het oog van buitenstaanders heb je daar geen last van. De werkelijkheid is echter anders. De beperkingen zijn soms fors, ook al wil betrokkene daar soms niet van weten.

Ook hier is pastoraal meeleven noodzakelijk. De wijze waarop pastorale aandacht gegeven wordt, moet afgestemd worden op de ernst van de situatie. Het niet ingesteld raken op insuline, het moeten leven met een insuline pomp, de onzekerheid van hypo's (wegrakingen als gevolg van suikergehalte) beperken zowel jongeren als ouderen. Leven zoals een leeftijdgenoot, kan niet meer. Dat geeft altijd vragen, ook van pastorale aard.

Na een ongeval

In een andere situatie is een ongeval

wonderlijk goed afgelopen. Het herstel van breuken en wonden vraagt veel tijd. Alles lijkt echter hersteld, betrokkene kan weer naar de kerk. Maar op zijn werk gaat het niet meer. Thuis vertoont hij een ander gedrag dan voorheen. Een vrouw krijgt daarvoor een andere man, of een man krijgt een andere vrouw.

Verbetering blijft verder uit. Er wordt gezocht naar ander passend werk. Het niveau is heel anders. En thuis moeten ze ermee leren leven. Voor de omstanders is het ongeval al vergeten en aan de nasleep ervan leven buitenstaanders voorbij. In het pastoraat hebben we er wellicht ook geen erg in. Hoe makkelijk kan er gezegd worden: Mensen moeten dankbaar zijn dat het nog zo is afgelopen.

Leven en strijden

Na het vaststellen van de diagnose van een chronische ziekte volgt een periode waarin iemand ermee moet leren leven en strijden. De verwerking vertoont overeenkomsten met wat in vorige artikelen is geschreven over afweer, afscheid en aanpassing (accommodatie). Bij het voortgaan van de chronische ziekte zullen

Het gemeentelid begrijpt echt wel dat u geen antwoord op alle vragen heeft, maar hij mag wel verwachten dat u naar hem luistert, dat u belangstellend vraagt hoe het gaat.

beperkingen het werken gedeeltelijk of geheel onmogelijk maken. Kerkgang geeft problemen. Verenigingsbezoek gaat op den duur niet meer. Men raakt steeds meer geïsoleerd. In huis vraagt de ziekte meer hulp van gezinsleden, of van derden.

De kring van meeleven is vaak erg klein, ook vanuit de familiekring. Men voelt zich in de steek gelaten, soms afgeschreven. De gesprekken gaan meestal over een beperkt aantal onderwerpen en de zieke is blij als er iemand komt om zijn belevenissen eens aan te horen. Een kenmerk van de verhalen is vaak het grote aantal teleurstellingen dat men ervaart: Wat is de zin van zo'n lange lijdensweg?

De weg die een chronisch zieke gaat, is uniek. Dit betekent dat we nooit allerlei verhalen over anderen moeten vertellen, hoe anderen leven met

hun chronische ziekte. Daarvoor kan de zieke veel beter zelf lotgenotencontact zoeken.

Pastoraal meeleven moet er niet alleen zijn als de diagnose is gesteld, maar ook daarna. Vanuit de kerkeraad mag worden gerekend op een trouw meeleven. Het is erg als er chronisch zieken in een kerkelijke gemeente zijn die leven met: Ik heb geen mens. Het zijn ook mijn zonden die maken, dat er chronisch zieken zijn. Beseften we dat maar meer.

Probeer naar betrokkene aan te geven dat u graag op de hoogte wilt blijven van het ziekteverloop. Bezoek chronisch zieken regelmatig. Als men nog deelneemt aan het arbeidsproces kan dat minder frequent zijn. Staat men buiten het arbeidsproces, dan zal de frequentie hoger moeten liggen. De frequentie moet worden aangepast aan iemands specifieke omstandigheden.

Houd er rekening mee dat de ziekte invloed heeft op de wijze van reageren, emotioneel en fysiek. Bij Parkinson-patiënten kan bezoek spanning veroorzaken. Spanning die maakt dat men even niets kan zeggen. Hoe meer u aandringt op antwoord des te minder er gezegd kan worden. Zelf druk praten lost niets op. Rustig bij de zieke zijn, niet direct aandacht aan het zwijgen schenken, creëert rust, waardoor men langzamerhand weer wat gaat reageren. Geduld betrachten rond het verstaan en niet verstaan vraagt veel van de patiënt en van de bezoeker. Maar wat betekent het veel voor het chronisch zieke gemeentelid iemand te ontmoeten die de tijd neemt om iets van het (geestelijk) leven te peilen in deze omstandigheden.

Ook de gezinsleden rond de chronisch zieke dragen een kruis. Daar moet in het pastoraat aandacht voor zijn. Laten we daar aandacht aan besteden buiten het gehoor van de patiënt, zeker als deze de woning niet

meer kan verlaten.

Psalmen en Job

Steeds weer zal de vraag aan de orde moeten komen: wat betekent dit nu voor u, deze weg? De vraag naar het geestelijke ligt daarin direct verweven met het ziek zijn. Het zijn geen twee gescheiden werelden. Ze hangen met elkaar samen. Denkt u maar aan de psalmen, aan Job. Laat er ruimte zijn om de 'waarom-vragen' te stellen. Wuif ze niet weg met: U moet vragen 'waartoe'. Luister oprecht naar iemands vragen naar de zin van deze weg vol van lijden. Het gemeentelid begrijpt echt wel dat u geen antwoord op alle vragen heeft, maar hij mag wel verwachten dat u naar hem luistert, dat u belangstellend vraagt hoe het gaat.

Zoek in die worsteling samen naar wat God vanuit Zijn Woord te zeggen heeft. Leg de nood vóór het op het bezoek gaan, en tijdens het bezoek, maar ook regelmatig daarna aan de Heere voor in het gebed. Laat de nood van chronisch zieken ook een plaats hebben in de voorbede tijdens de kerkdienst.

Wat een wonder als in het leven van de chronisch zieke in de doorn van het ziek-zijn mag worden ervaren: Mijn genade is u genoeg. Het kruis mag dan bij ogenblikken -ondanks dat de wonden geslagen zijn door eigen zonden- gedragen worden achter de grote Kruisdrager.

Barendrecht,

ds. L. Terlouw

“Bruggenbouwers. 75 jaar SGP-jongeren”;
redactie Kees de Groot en Sander Kok;
besteladres: SGP-jongeren,
Burg. Van Reenensingel 101,
803 PA Gouda; 183 pag.; € 19,95.

De SGP-jongeren herdenken dit jaar het 75-jarig bestaan van hun organisatie. Ter gelegenheid daarvan verscheen onder de titel “Bruggenbouwers” een jubileumbundel. In de eerste twee hoofdstukken van het boek passeren in vogelvlucht de voorbije jaren. Felicitaties van andere jongerenorganisaties zijn in de bundel opgenomen. Ook wordt in het boek een onderzoek gepresenteerd naar de politieke meningen van de huidige generatie SGP-jongeren. Het geheel is mede dankzij het gebruik van veel fotomateriaal mooi vormgegeven, zodat een aantrekkelijk kijk- en leesboek is ontstaan. Een grote plaats is in de bundel ingeruimd voor interviews; alle nog in leven zijnde (oud-) voorzitters van de organisatie blikken daarin terug op de jaren waarin zij bij de SGP-jongeren betrokken waren. Veel weetjes en achtergronden passeren de revue. Zo komt ook aan de orde dat één van de oud-voorzitters, dr. E. Dijkgraaf, inmiddels drie verkiezingen achtereenvolgens na ir. B.J. van der Vlies en mr. C.G. van der Staaij kandidaat was voor het kamerlidmaatschap. Hij werd echter steeds niet gekozen. Dijkgraaf zegt dat hij ook voor de volgende verkiezingen weer beschikbaar is: ‘Ik hoef niet persé op jonge leeftijd de Kamer in. Ik zie er ook een stukje leiding in dat het allemaal zo is gelopen’.

In het laatste hoofdstuk gaan Jan Kloosterman en Dirk-Jan Nijsink (resp. voorzitter en jeugdwerkadviseur) in op de vragen waarvoor de SGP-jongeren zich in de toekomst zien gesteld. Dit hoofdstuk is best prikkelend geschreven; het betoog biedt meerdere aanknopingspunten voor gesprek en nadere doordenking. Daarvoor leent deze recensie zich echter niet.

Ik beperk me tot een algemene opmerking. Het viel mij op dat het woord “ideologie” nogal eens wordt gebruikt. Het begrip neemt in het gehele betoog ook een belangrijke plaats in. Volgens mij is

dit echter niet zo eigen aan het SGP-gedachtengoed en biedt het voor de toekomst ook niet het perspectief dat de auteurs veronderstellen. Het christendom is geen ideologie; in het christendom gaat het om de belijdenis van de openbaring van de drie-enige God. SGP-ers staan voor de taak praktisch invulling te geven aan het getuigenis dat deze God regeert en er recht op heeft dat iedereen Hem dient.

Hoe deze taak vandaag de dag moet worden vorm gegeven, vraagt inderdaad om doordenking. Daarbij staat de SGP-achterban onder grote druk. Meer dan ooit is het nodig dat jongeren worden gesteund om hun leven van alle dag in te vullen bij een opengeslagen Bijbel. Dat onderstreept het belang van de SGP-jongerenorganisatie.

Ik wil deze recensie dan ook graag besluiten met een hartelijke felicitatie. De Heere stelle het werk van de SGP-jongeren onder ons Nederlandse volk tot rijke zegen. Het ga de SGP en haar jongeren goed!

Rijssen,

G.W.S. Mulder

“Een vast verbond gemaakt”;
Over de bediening van het genadeverbond van Adam tot Abraham,
door J.H. Madern;
uitg. gebr. Koster, Barneveld,
ISBN 978-90-5551-487-8;
166 blz.; € 14,90.

De schrijver is werkzaam bij de politie in de Regio Hollands Midden. Hij is sinds 1991 ouderling van de Gereformeerde Gemeente te Stolkwijk. De verschijning van het boekje “Louter genade”, dat door de Generale Synode van 2002, werd uitgegeven, bracht hem ertoe om in de kerkbode van zijn gemeente een serie korte artikelen te schrijven over de bediening van het verbond. Hij wilde op eenvoudige wijze aan de gemeente, en met name ook aan

jongeren, laten zien vanuit het Woord hoe de Heere alles deed en hoe Hij uit louter genade het heil schonk aan gevallen mensen.

Dit eerste deeltje bevat 52 overdenkingen. Ik noem enkele onderwerpen: God handelt verbondsgewijze; twee harten, twee offers, twee vruchten; Niet door een raaf; Het ging om Abram. Er zullen nog drie deeltjes volgen, omdat we vier tijdperken of openbaringsvormen van het genadeverbond onderscheiden.

Het keurig verzorgde boekje biedt géén meditaties, maar korte verhandelingen, waarin een eenvoudige uitleg van Schriftgegevens verbonden wordt met het leerstellige element en opmerkingen over de praktijk van het geestelijk leven. Het boekje is niet bedoeld als een theologisch werk, maar de schrijver wil de gemeente dienen met wat ‘geitenhaar’ (Exodus 35:26).

Ds. H. Paul stond hem met raad en daad bij en leverde zo een wezenlijke bijdrage aan dit eerste deeltje. Het boekje kan goed gebruikt worden voor persoonlijk onderwijs, maar kan ook veel nut afwerpen door het voorlezen en bespreken in de gezinskring. Het is ook heel geschikt om in de gemeente als geschenkboek te dienen. Het is gedrukt in een forse letter en leest gemakkelijk. De korte overdenkingen hebben een goede inhoud, dragen onmisbare kennis over en stichten. Dit boekje zal zijn weg wel vinden.

Waarde,

ds. M. Golverdingen

“Het was zeer goed”;
zes overdenkingen over de schepping, door ds. D. de Wit;
uitg. De Banier, Apeldoorn; 2009.
ISBN 978-90-336-0809-4;
128 blz.; € 14,50

“Het was zeer goed” is de titel van een boek met zes overdenkingen over Genesis 1 van onze geliefde vriend en broeder ds. D. de Wit. Hij heeft deze preken gehouden in Rijssen-West.

Hij schrijft in het voorwoord: ‘Het is mij zo opgevallen dat de Schrift vaak terugrijpt op de schepping om te tonen hoe het was, maar ook hoe het door herscheppende genade in Christus weer worden kan’.

Wat hem in de Schrift is opgevallen, heeft hij vervolgens in de overdenkingen verwoord. In de preken klinkt het heimwee door naar hoe het was. Het scheppings-

wonder wordt door de auteur op een kleurrijke en tegelijk tere wijze beschreven. Juist in het zogenaamde Darwinjaar waar zoveel over dit gedeelte van de Bijbel is gediscussieerd en waar zoveel meningen te berde zijn gebracht, is het een aangename bezigheid om aan de hand van deze preken eenvoudig te luisteren naar het Woord van God, dat spreekt over schepping in zes dagen. 'Waarom zeggen wij dat de wereld in zes dagen is geschapen?' vraagt de auteur zich af. Hij geeft gelijk het antwoord: 'Omdat Gods Woord het zegt.' Alle discussie over de schepping is daarmee eigenlijk de mond gesnoerd en – zoals broeder de Wit het zegt – onmogelijk. Daarmee kunnen we het Darwinjaar gevoeglijk afsluiten: Alzo spreekt de Heere!

De beeldende wijze waarop ds. de Wit de zes scheppingsdagen beschrijft of beter gezegd: Gods werk in het licht stelt, brengen in de verleiding om de overdenkingen achter elkaar door te lezen. Maar er

wordt zoveel stof tot overdenken geboden dat het gevaar bestaat dat op die wijze over veel van wat hij schrijft heen gelezen wordt. De overdenkingen zijn het waard overdacht te worden.

Door Schrift met Schrift te vergelijken krijgt de scheppingsgeschiedenis uit Genesis 1 een plaats in het herscheppende werk van God. De orde des heils klinkt in de preken door. Het werk van Christus blijft niet onderbelicht. Slechts één voorbeeld: 'Christus maakte door Zijn verzinken in de wateren ruimte voor het droge, opdat Sion een plaats zou krijgen om te gaan en te staan'. Waarschuwend, maar ook nodigend wijst ds. De Wit op de noodzaak om de toekomstige toorn te ontvlieden en in Christus geborgen te zijn.

De preken bevatten ook praktische lessen. Vooral de vijfde en zesde preek spreken teer over de verhouding man-vrouw, ook in het licht van de tijd waarin wij leven. De pijn van het kinderloos zijn komt op een tere wijze aan de orde. Ook

spreekt hij op een ingetogen wijze over gezinsvorming.

Schriftuurlijk-bevindelijke preken bevatten ook troost. Deze preken dus ook. Hij schrijft: 'Dat u de blik vooruit zou richten, kinderen des Heeren! Eenmaal zal het alles weer door de vrede bloeien. Dan zal de Naam des Heeren worden geloofd tot in alle eeuwigheid. Dan zal het gekwinkeleer van de vogeltjes, het gebrul van de leeuw, het gepiep van het kleinste beestje, het gewriemel in de zee, ja, dan zal álles de Naam van de Heere weer roemen.'

De preken zijn gemakkelijk te lezen. Broeder De Wit betreft regelmatig de kinderen en de jonge mensen bij zijn verklaring van het Woord en de toepassing daarvan.

De overdenkingen zijn geschikt voor de leesdienst. Eigenlijk hoef ik geen aanbeveling te schrijven. Uitgeverij De Banier zorgde voor een keurige uitvoering. De inhoud, die uiteraard belangrijker is dan het kaft, bevestigt de titel: "Het was zeer goed".

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

Een stem uit het verleden

Want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk.

Romeinen 11:29

De verborgen dingen zijn voor de Heere onze God, en de geopenbaarde zijn voor ons en onze kinderen. De verborgen dingen zijn bij God bekend, maar de geopenbaarde dingen liggen verklaard in Gods getuigenis. Dat is om de Heere te zoeken terwijl Hij te vinden is, en Hem aan te roepen terwijl Hij nabij is.

Wat een voorrecht en wat een weldaad om ertoe verwaardigd te mogen worden, om door God getrokken te worden uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht. Om met meerdere of mindere kennisneming deel te mogen krijgen aan de erve der heiligen in het licht, maar ook aan wat wij lezen in Psalm 73: 'Gij hebt mijn rechterhand gevat.'

Als dat eenmaal geschied is, dan zal de Heere ons nooit meer loslaten. De genadegiften en de roepingen Gods zijn onberouwelijk. Wat een onuitsprekelijke weldaad! Wij zijn immers, ook na ontvangen genade, maar gedurig bezig om onze hand los te krijgen. Het is onze natuur eigen om af te zwerven en weg te zwerven. We willen onze eigen weg gaan, niet beseffende de gevaren die ons omringen en gedurig bedreigen, zowel uit- als inwendig.

Onze dwaasheid komt gedurig openbaar. De Heere laat Zijn volk niet meer los. Dat mag de ziel van Gods volk weleens vernederen, als hun ogen ervoor geopend worden, en zij erbij bepaald worden hoe ellendig zij in zichzelf zijn en blijven. De zaligheid en de behoudenis van dat volk ligt in God eeuwig vast. Zij zijn naar Gods getuigenis in Zijn beide handpalmen gegraveerd en hun muren zijn steeds voor Hem.

God heeft Zijn volk liefgehad met een eeuwige liefde, en Hij zal hun liefhebben tot het einde toe. Zij worden bewaard in de kracht Gods, door het geloof, tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd.

ds. W.C. Lamain

"Reformatorisch en evangelisch"; door Laurens Snoek; uitg. Den Hertog, Houten, uitgave in de serie "Thema's voor tieners" (in samenwerking met de Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten); ISBN 978 90 331 2178 4; 91 blz.; €9,90.

Wat maakt het nu uit of je reformatorisch of evangelisch bent? Veel jongeren die het reformatorisch onderwijs bezoeken en die in aanraking komen met evangelische stromingen zullen zich dat wel eens afvragen. Laurens Snoek stelt in zijn boekje "Reformatorisch of evangelisch" een aantal vragen rond het verschil tussen reformatorisch en evangelisch aan de orde. Als docent in het middelbaar onderwijs geeft hij er blijk van te weten wat er leeft onder jongeren. Elk van de zeven hoofdstukken van dit handzame boekje begint met een vraag van een jongere, of met een tweegesprek tussen jongeren. Deze aanpak en de eenvoud in taalgebruik maken het boekje erg geschikt voor tieners.

Met het beeld van twee bouwwerken, gedragen door pilaren die staan op hetzelfde fundament, probeert de auteur duidelijk te maken wat reformatorischen

en evangelischen bindt en scheidt. Het fundament is de Bijbel. De Bijbel die zowel in reformatorische als evangelische kring wordt erkend als Gods Woord. De reformatorische kerken rusten op de Bijbel door middel van de canon (afgrenzing van de Bijbel), van de belijdenisgeschriften en de ambten. De evangelische groepen kennen maar één pilaar, de canon, geen ambten en geen belijdenisgeschriften.

Het beeld van gebouw en fundament is aansprekend. Het lastige van een beeld is dat het wel iets duidelijk maakt, maar lang niet alles. Zo kun je je afvragen of de onderscheiding tussen Bijbel en canon niet erg gezocht is. Ook de vraag of het fundament werkelijk hetzelfde is, mag en moet gesteld worden.

De waarde van de belijdenisgeschriften en van de ambten worden duidelijk uiteen gezet. Tal van thema's komen aan de orde, zoals de vrije wil, het verkleinen van de ernst van de zonde, de nadruk op levensheiliging, uitverkiezing, algemene verzoening, kinderdoop, zekerheid.

Ook allerlei jongerenavonden, waar men een tussenweg zoekt tussen evangelisch en reformatorisch, worden belicht. Gewezen wordt op het gevaar van gaan dwalen en het belang van het behoren tot een kerkelijke gemeente. Levensrecht tekent hoofdstuk 6 de gang van een jongere uit een reformatorische kerk naar de evangelische beweging en weer terug.

De noodzaak van het niet drijven op wat gevoelens, maar van wedergeboorte en bekering van totaal verdorven mensen onderstreept Laurens Snoek. Het is zeker aan te bevelen in de discussies met uw kinderen over evangelischen dit boekje te lezen, te laten lezen en te bespreken.

Barendrecht, ds. L. Terlouw

"Geloven en belijden"; dagboek over de Nederlandse Geloofsbelijdenis; ds W. Harinck; uitg. De Banier Apeldoorn; 368 blz.; ISBN 97890 336 0680 9; € 15,90.

In 1934 kwam bij uitgeverij De Banier een herdruk uit van de "Verklaring der Nederlandse Geloofsbelijdenis" van Ds. A. van Rotterdam. Ds. G.H. Kersten schreef hierbij een inleiding. Daarin merkte hij op: dit

boek is de enige betrouwbare toelichting op deze Belijdenis, die we in het

Nederlands hebben. Van harte beveelt hij 'dit kostelijk geschrift' aan. Hij spreekt de wens uit 'dat het onder de zegen des Heeren dienstbaar gesteld mag worden aan een naarstiger onderzoek en diepere kennis van de Belijdenis, die onze Nederlandse Kerk in dagen van bange worsteling als een Banier opsteken mocht. Dan zal de gemeente des Heeren gesterkt en tegen allerlei wind van leer beschut worden'.

Met deze uitgave gaat opnieuw de wens van ds. G.H. Kersten in vervulling dat de inhoud van het belijdenisgeschrift meer bekend zal worden. Omdat het boek van ds. Van Rotterdam alleen maar antiquarisch te verkrijgen is, is het toe te juichen dat er nu een heldere en alleszins verantwoorde verklaring in de vorm van dit dagboek is uitgekomen. Al is het niet de eerste keer dat er in onze tijd over geschreven is, niet eerder is dat in deze, gemakkelijk te lezen, vorm gebeurd.

Alle artikelen worden in hun essentie verklaard. Dat geldt wel in het bijzonder de artikelen over de rechtvaardiging van

de zondaar door het geloof in Christus alleen (artikel 20-23). Dit leerstuk is door Calvijn wel genoemd: de kern van het Christelijk belijden. Het viel mij op dat het behandeld werd, zoals ook ds. Van Rotterdam dit behandelde. Het is goed dat onze gedachten hierover overeenkomen met wat onze vaders leerden.

Het is verleidelijk om meerdere stukjes te citeren, maar de ruimte laat dit niet toe. In het Voorwoord (waarom dit germanisme en geen: Woord Vooraf?) lezen we: 'Vanwege de rijke inhoud van dit belijdenisgeschrift heb ik een preken-serie gehouden over de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Deze preken werden door de heer Gorter uitgetypt en mevr. J. Kranendonk bewerkte de preken tot dagboekstukjes'.

Van harte bevelen wij dit dagboek ter lezing aan. Opdat het bovengenoemde doel ook nu mag worden bereikt, het oude goud mag schitteren en de waarheid zal worden bevorderd.

Moerkapelle,

ds H. Paul

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Borssele:

ds. A.B. van der Heiden te Benthuizen;

Te Genemuiden: ds. A.H. Verhoef

te St. Catharines (Canada);

Te Hoogeveen:

ds. D. de Wit te Rijssen-West;

Te Opheusden: ds. A. Schot te Nunspeet;

Te Oudemirdum: ds. P. Melis te Veen;

Te Scheveningen:

ds. P. Mulder te Krimpen aan den IJssel.

■ BEDANKT

Voor Katwijk aan Zee:

ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord;

Voor Ouddorp: ds. P. Melis te Veen.

■ PASTORIEZORGEN

Ds. C. de Jongste heeft een uitslag van een onderzoek gekregen. Een CT-scan wees uit dat er afwijkingen te zien waren op de longen, die de dokter typeerde als uitzaaiing. Een chemokuur is voorgesteld als behandeling. De zorgen over de gezondheid van onze geliefde broeder

zijn erg groot. De ondersteunende handen des Heeren zijn bijzonder nodig. Draagt hem, zijn vrouw en gezin in uw gebeden. De Heere doe hen samen ervaren: "De HEERE is mijn Herder, mij zal niets ontbreken." Dan is het goed, zelfs in het dal van de schaduw des doods.

Lisse,

ds. C. Neele

■ DOVENDIENST TE GOUDA

Op **28 november** hoopt ds. A.J. de Waard voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in de kerk van de Geref. Gemeente van Gouda, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2b. De dienst begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

■ HERDENKING 100-JARIG BESTAAN Geref. GEMEENTE GENEMUIDEN

De kerkenraad van de Geref. Gemeente van Genemuiden heeft het voornemen volgend jaar het 100-jarig bestaan van de gemeente te herdenken. Het was in november 1910 dat ds. G.J. Wolbers uit Enkhuizen de gemeente institueerde als

Oud Gereformeerde Gemeente, waaruit in 1919 de Geref. Gemeente is ontstaan. Om de geschiedenis van de gemeente vast te leggen voor ouderen en vooral voor jongeren, is besloten een herdenkingsboek uit te geven. Lezers die, op welke wijze dan ook, menen een bijdrage aan dit boek te kunnen verlenen door gegevens of illustratiemateriaal beschikbaar te stellen, wordt vriendelijk verzocht contact op te nemen met de scriba, de heer W. Mouw, Lier 2, 8281 MR Genemuiden, tel. 038 – 38 56 713.

■ MEDEDELING DEPUTAATSCHAP BUITENLANDSE KERKEN

Ds. J.B. Zippro, predikant van onze zustergemeenten in Noord-Amerika te Grand Rapids, hoopt van **11 t/m 23 december** in ons midden te zijn en voor te gaan in de dienst des Woords. Hij heeft laten weten dat de afspraken voor de preekbeurten inmiddels gemaakt zijn. Wij wensen hem en zijn gezin een goede reis en een gezegende tijd in ons midden.

ds. W. Harinck, secretaris

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2009

* Pag. 188, **gemeente 'S-GRAVENZANDE**.

Predikant: ds. J. van Rijswijk, Oudelandstraat 70, 2691 CG 's-Gravenzande, tel. 0174-75 02 51, e-mail: jvanrijswijk@klik safe.nl

Consulent is nu: ds. G. Clements.

Scriba diaconie is nu: P. Verhage, Haagweg 155, 2681 PD Monster, tel. 0174-24 79 67, e-mail: diaconie@gergemsgravenzande.nl

* Pag. 286, **gemeente PUTTERSCHOEK**.

Belast met regeling preekbeurten is nu: P.C. Spek, Nassaulaan 170, 3297 BK Puttershoek, tel. 078-676 47 57, e-mail: pcpspek@klik safe.nl

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS KAMPEN 1 OKT. 2009 TE KAMPEN

Ds. J.J. Tanis opent als consulent van de roepende kerk van Groningen de vergadering met het laten zingen van Psalm 146:3. Hierna leest hij de eerste 13 verzen van Markus 2. Vervolgens gaat hij voor in gebed.

Daarna spreekt de tijdelijke preses een openingsmeditatie uit n.a.v. Markus 2:3, deze woorden: "...brengende een geraakte".

Het moderamen wordt als volgt samengesteld:

Preses: ds. A. Schot, assessoren: ds. J.J. Tanis en ds. C. Vogelaar, scribae: ouderlingen J. Bonhof en F.J. Verweij en quaestor

(wnd): ouderling J. Bonhof.

Ouderling F. Janse heeft vanwege gezondheidsredenen te kennen gegeven niet meer benoemd te willen worden als quaestor van de classis. Besloten wordt om op de voorjaarsvergadering van 2010 een nieuwe vaste quaestor te kiezen.

Naar aanleiding van de rondvraag over digitale toezending van stukken heeft de scriba zich tot de sectie Kerkelijke Archieven van het deputaatschap Algemene Kerkelijke Zaken gewend. De secretaris van dit deputaatschap verwees naar de Acta van de GS van 2007 en naar hetgeen in De Saambinder hierover is bericht. De teneur van de berichtgeving is dat terughoudendheid wordt bepleit. E-mailberichten bijvoorbeeld hebben niet dezelfde status als een verzonden brief. Bij digitaal verkeer binnen kerkenraden is het raadzaam met wachtwoorden te werken. Bij zaken van vertrouwelijke aard, bijvoorbeeld die tuchtzaken betreffen, wordt aanbevolen stukken uitsluitend per post te verzenden. Naar aanleiding hiervan besluit de classis niet over te gaan tot digitale verzending van de vergaderstukken voor de classis.

In verband met de overkomst van ds. Van Belzen naar Urk wordt besloten de consulentschappen te wijzigen. Ds. Van Belzen wordt consulent van de gemeenten Drachten en Marknesse. De overige consulentschappen blijven ongewijzigd.

Bij alle gemeenten in de classis is in de achterliggende tijd kerkvisitatie gehouden. De daarvan opgestelde visitatierapporten worden één voor één besproken. Over enkele zaken worden opmerkingen gemaakt die door de afgevaardigden van de betreffende gemeenten ter overweging mee genomen worden.

De moeilijkste vraag is altijd of er vruchten op de prediking zijn, zo merkt de preses op. Een der predikantafgevaardigden merkt op dat je zo graag zou willen

horen dat er meer geestelijke vrucht is. De preses bedankt allen die betrokken zijn geweest bij de visitatiebezoeken. Moge de Heere willen wonen en werken met Zijn lieve Geest in onze gemeenten. De preses stelt het rapport van de classisdiakenen aan de orde. Hij spreekt zijn dank uit voor het heldere verslag en voor de inzet van de diakenen.

Ouderling Van Haften brengt namens de classicale evangelisatiecommissie Leeuwarden mondeling rapport uit.

Het is gebleken dat er behoefte is aan uitbreiding van de openingstijden van de inloop. De gehele donderdag of alleen de donderdagmiddag aansluitend op het maaltijdproject, zou het inloophuis ook open moeten zijn. Dit betekent wel dat er meer vrijwilligers moeten worden ingeschakeld. De kerkenraden zullen een brief ontvangen van de classicale evangelisatiecommissie voor het leveren van meer vrijwilligers. De zegen op het werk hangt niet af van 'kracht of geweld' of onze motivatie maar van het werk van de Heilige Geest.

De eerstvolgende classisvergadering zal plaatsvinden op 25 maart 2010 in Kampen. De gemeente Hoogeveen is aan de beurt om te fungeren als roepende kerk. De preses spreekt een slotwoord uit. De Heere geve ons als nietige instrumenten gebruikt te mogen worden in de gemeenten. Jezus gebruikte slijk, een middel dat wij juist niet zouden gebruiken. Willen wij wel slijk zijn? Dan zijn we nuttig en dienstbaar.

Vervolgens verzoekt de preses de oudste afgevaardigde broeder van Groningen, ouderling L. van der Spek, de vergadering te besluiten. Deze verzoekt te zingen Psalm 122:3 waarna hij voorgaat in dankgebed. Hierna sluit de preses de vergadering.

Namens het moderamen:
J. Bonhof, scriba

BERICHTEN

■ ZIN-IN +21 BIJEENKOMST

De Jeugdbond organiseert op **zaterdag 28 november** een bijeenkomst waarin het thema: 'Verwachting. Leven in de eindtijd' centraal zal staan.

Spreekers: L. Snoek, G. Nieuwenhuis en

H.J. Agteresch. Locatie: kerkgebouw Geref. Gemeente Gouda, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2b. Maaltijd: 18.30 uur (Inloop: 18.00 uur). Aanvang bijeenkomst: 19.30 uur.

Informatie: www.jbbg.nl/zin-in

■ DISTRICTSAVONDEN +16 JBGG

Dirksland

Op **zaterdag 28 november** zal er in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Dirksland, Mozartsingel 2, een districtsavond gehouden worden voor alle +16 jongeren van Flakkee en verdere belangstellenden. Op deze avond zal dhr. S.J. van Leeuwen spreken over het onderwerp: 'Wachten op God – over Hábakuk'. Aanvang: 19.30 uur. Er zal een collecte gehouden worden.

Hoogeveen

Het district Noord-Oost +16 organiseert op **zaterdag 28 november** een districtsavond over het thema "Zonden houdt gebonden, Christus maakt vrij". Spreker is dhr. C. Brouwer. Locatie: kerk Geref. Gemeente te Hoogeveen, Coevorderstraatweg 50, *Noordseschut*. Aanvang 19.45 uur.

■ ZANGAVONDEN

Hasselt

Op **vrijdag 11 december** geeft het mannenkoor 'Harpe Davids' uit Genemuiden in samenwerking met het jongerenkoor "Laudate Deum" uit Apeldoorn een kerstuitvoering. Ook zal medewerking worden verleend door een jong blazersensemble. In het programma is veel ruimte opgenomen voor samenzang. Dhr. S.J. van Leeuwen heeft de algehele leiding. Locatie: Grote of Stephanuskerk te Hasselt. Aanvang: **20.00 uur**. Collecte t.b.v. Jeugdbond Geref. Gemeenten en voor de onkosten van deze zangavond.

Opheusden

Op **zaterdag 5 december** zal er een psalmzangavond (met bovenstem) worden gehouden in de kerk van de Geref. Gemeente te Opheusden, Reigerstraat 11. Ds. G. Pater zal de opening, een meditatie en de sluiting verzorgen. Organist: Pieter Heykoop. Aanvang: 19.30 uur.

Tholen

Op **zaterdag 5 december** is er in de Grote kerk van Tholen een Psalmzangavond. Het thema van deze avond is Kerst. Ds. C. van Krimpen heeft de algehele leiding en Martin Weststrate begeleidt de samenzang. Collecte t.b.v. de verbouwing van de kerk van de Geref. Gemeente van Krabbendijke. De avond begint om 19.00 uur en duurt tot ongeveer 20.30 uur.

■ VERKOPINGEN

Rhenen

Op **zaterdag 28 november** hoopt de vrouwenvereniging "Kleine kracht" te Rhenen haar jaarlijkse verkoopdag te houden in de kerk van de Geref.

Abonnementsgeld

Vriendelijk verzoek aan onze abonnees die het abonnementsgeld (tot nu toe) nog niet betaald hebben.

Ruim 12% van onze abonnees heeft het abonnementsgeld voor de lopende periode nog niet betaald. Wilt u ons a.u.b. ter wille zijn en dit per omgaande doen? Met uw medewerking kan voorkomen worden dat er door het Kerkelijk Bureau in Woerden meer dan **2500** betalingsverzoeken verstuurd moeten worden. U kunt zich voorstellen wat dat aan extra werk (en kosten) met zich meebrengt!

Er zijn ook nog ruim 300 openstaande posten over voorgaande perioden. Mogen wij op die abonnees ook een **dringend beroep** doen tot betaling? Wij zien De Saambinder graag in vele handen en vinden het jammer wanneer door het niet betalen van het abonnementsgeld toezending van ons weekblad moet stoppen.

Wilt u ons helpen door betaling vóór 1 december 2009 te regelen!?

Hartelijk dank voor uw medewerking! Tevens een woord van dank aan de vele abonnees die snel hebben betaald!

L.J. Goud,
penningmeester deputaatschap De Saambinder

Gemeente, Achterbergsestraatweg 59a . Aanvang 10.00 uur en sluiting om 15.00 uur. Velerlei artikelen worden te koop aangeboden. Ook aan de kinderen is gedacht. De opbrengst is voor de zending en de kerk.

Rijssen

Op **zaterdag 28 november** houdt de vrouwenvereniging Dorkas-West haar jaarlijkse verkoping in het gebouw van de Jac. Fruytier scholengemeenschap te Rijssen. Er is weer van alles te koop. Ook voor de jeugd zijn er verschillende activiteiten. De opbrengst is voor de zending, evangelisatie en Evangelieverkondiging onder Israël. De opening is om 9.30 uur door ds. D. de Wit, waarna aansluitend verkoop tot 13.30 uur.

■ OPROEP AAN CHR. BIBLIOTHEKEN

Bent u werkzaam voor een christelijke

bibliotheek in uw gemeente en doet u de inkoop van nieuwe boeken? Dan bent u vast wel eens tegen het probleem aangelopen, dat u dure boeken kocht, die later ongeschikt bleken vanwege hun verwerpelijke inhoud.

Laten we de ervaringen bundelen door een lijst aan te leggen met ongewenste boeken. Hiermee kunnen we voorkomen dat verkeerde boeken uitgeleend worden en onnodig geld besteed wordt. Bent u geïnteresseerd, stuur svp een e-mail naar booneda@kliksafe.nl of stuur een briefje naar D.A. Boone, Weststraat 1, 4694 CP, Scherpenisse.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 29 NOVEMBER 2009

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Tuinier en 14.30 uur leesdienst; Aalst 9.00 uur ds.

Van Gelder; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 17.30

uur ds. Boeder; Arnhem 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. Bredeweg; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Van Boven; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Berkenwoude 19.00 uur stud. Baaijens; Bodegraven 18.30 uur ds. Van Gelder; Boskoop 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. De Waard; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. Karens; Breda 18.00 uur ds. Brugge; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken en 19.00 uur ds. Joosse; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Delft 10.00 uur ds. Paul en 18.30 uur ds. Van Rijswijk; Deventer 10.00 uur ds. Kleppe; Dinteloord 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. Schipper; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Doetinchem 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Drachten 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. Van Belzen; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33) 12.15 uur ds. F. Mulder en 19.00 uur ds. Schot; Eindhoven 10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. Brugge; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Van Manen; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Enschede 16.00 uur ds. J. Karels; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. Boeder; Ermelo 14.30 uur ds. Van Manen; Goes 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Gouda 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Goudswaard 14.30 uur ds. P. Mulder; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Boogaard; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Hakvoort en 14.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. Van Rijswijk; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. Mondria en 18.00 uur leesdienst; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. Joosse; Hilversum 10.00 en 17.00 uur ds. Verweij; Hoogvliet 18.30 uur ds. L. Blok; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kapelle-Biezelinge 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Katwijk aan Zee 10.00 en 17.00 uur ds. Neele; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Krabbendijke 14.00 uur ds. Golverdingen; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. C. Harinck; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Gunst; Melissant 14.30 uur ds. Van Krimpen; Middelburg-Centrum 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 14.00 uur ds. Baan; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. P. Blok; Moerkapelle 9.30 uur leesdienst (doventolk); Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30

uur ds. Moens; Nijkerk 18.30 uur ds. Kleppe; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Oostburg 15.30 uur ds. De Heer; Oosterland 18.30 uur ds. Moens; Oostkapelle 15.00 uur ds. Tuinier; Oostvoorne 10.00 en 15.30 uur stud. Baaijens; Opperdoes 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. Heijkamp; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Pater; Oudemirdum 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. Vogelaar; Poederoyen 14.30 uur stud. Visser; Poortugaal 9.30 en 15.30 uur ds. L. Blok; Poortvliet 14.30 uur ds. Bakker; Putterhoek 18.30 uur stud. G.W.S. Mulder; Rhenen 10.00 en 16.00 uur ds. Schot; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.00 uur stud. G.W.S. Mulder; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 14.00 uur ds. Hakvoort; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur ds. Clements; Rotterdam-Centrum 14.30 uur ds. De Leeuw; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. Silfhout; Rotterdam-Zuidwijk 14.30 uur ds. Van der Net; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Bakker en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Verschuure; Scheveningen 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. Driessen; Sint Philipsland 9.30 en 18.30 uur stud. Maljaars; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.30 en 19.30 uur ds. Mondria; Soest 15.00 uur ds. Labee; Sprang-Capelle 9.30 en 15.30 uur ds. W.J. Karels; Stad aan 't Haringvliet 14.30 uur ds. Pater; Terneuzen 10.00 en 18.00 uur ds. De Heer; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Veen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Mijnders; Vlaardingingen 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. P. Mulder; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Golverdingen en 14.00 uur leesdienst; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wierden 15.00 uur ds. Schreuder; Woerden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wolphaartsdijk 9.30 en 18.00 uur ds. De Wit; Yerseke 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Zaandam 18.45 uur ds. Kattenberg; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Eckeveld; Zoetermeer 19.00 uur ds. Terlouw; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Zwolle 9.30 en 19.00 uur leesdienst.

■ DINSDAG 1 DECEMBER 2009

Berkenwoude 19.30 uur ds. Van Eckeveld; Dinteloord 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 19.30 uur ds. Vogelaar; Moerkapelle 19.30 uur ds. Hakvoort; Naaldwijk 19.45 uur ds. Van Gelder.

■ WOENSDAG 2 DECEMBER 2009

Aalst 19.30 uur ds. Van Manen; Brakel 19.30 uur ds. Brugge; Gouda 19.30 uur ds. Verschuure (GBS); Hoofddorp 19.30 uur ds. P. Mulder; Kamperland 19.30 uur ds. Hakvoort; Leerdam 19.30 uur ds. Gunst; Meeuwen 19.30 uur ds. Schipper; Melissant 19.30 uur ds. De Heer; Nieuw Beijerland 19.30 uur ds. Vermeij; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. De Wit; Nunspeet 19.30 uur ds. Schot; Rhenen 19.30 uur ds. Bakker; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. Van Dieren; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Schreuder; Scherpenisse 19.30 uur ds. Van Belzen (tijdrede SGP); Soest 19.30 uur ds. Verweij; Veenendaal 19.30 uur ds. Beens; Wageningen 19.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 19.30 uur ds. Karens; Westzaan 19.30 uur ds. Mondria; Zeist 19.30 uur ds. Van Eckeveld.

■ DONDERDAG 3 DECEMBER 2009

Andijk 19.30 uur ds. Van der Net; Beekbergen 19.30 uur ds. Van Dieren; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout; Hoogvliet 19.45 uur ds. Schot; Opperdoes 19.30 uur ds. Van Eckeveld; Ridderkerk 19.30 uur ds. De Leeuw; Scheveningen 19.30 uur ds. Visscher; Spijkenisse 19.45 uur ds. Baan; Terwolde-De Vecht 19.30 uur ds. Van Belzen; Veenendaal 14.45 uur ds. Van Belzen (huw.bev.).

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-l) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur ev. H.J. van den Boogaart en 18.30 uur ds. W.J. Karels.

ADVERTENTIES

**Reformatrice
Psychologenpraktijk
Nederland**

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwelijk, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste hulp in de vorm van begeleiding en behandeling van mensen met o.a.: Relatieproblemen, Opvoedingsvragen, Gezinsproblemen, Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst), Arbeidsproblemen en een Autistisch Spectrum Stoomis.

Voor meer informatie of aanmelding:
010 - 483 64 08

Vestigingslocatie: Alblasserdam
info@rpnederland.nl www.rpnederland.nl

**Begravenisverzorging
Van der Klooster**
De laatste zorg in vertrouwde sfeer
voor begravenissen met een christelijke
visie op Goeree, Voorne & Putten,
Schouwe en omstreken

Arleen & Agaat van der Klooster
Broekweg 27, 3253 XB Ouddorp
Telefoon: 0187 - 494834
Mobiel: 06 - 51060136
www.begravenisverzorgingvdklooster.nl
Wij doen geen crematies

**Christelijke begravenisverzorging
De Bruijn**

Voor een meer eervolle begravenisverzorging
in de provincie Utrecht en
de regio's Gouda en Hilversum.
Tel. 0346-281711.
Dag en nacht bereikbaar. (Geen crematies).

**Orgelmakerij
Boogaard**

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSEN
Telefoon 0548-521637
Telefax 0548-544904
Nieuwbouw-Restauratie-Stem- en onderhoudswerk.

Koeling in uw Kerk(gebouw)
Voor elk probleem? Bel AKTIE
Tel: 010-4517471
CO2 metingen
Advies en installatieburo
Voor een vrijblijvende offerte
aktie@kliksafe.nl

Dé inrichter voor Kerk, School en Kantoor

Showroom: Marconistraat 13, 4461 HH Goes
Postadres: Postbus 36, 4400 AA Yerseke
T 0113 57 29 07 F 0113 57 38 73
E info@piethoekman.nl M 06 53 15 47 11

**HOEKMAN
GOES - YERSEKE**

reVOKE *Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen*

De vereniging streeft onder meer naar:

- het bevorderen van contacten tussen ongewild kinderloze echtparen
- het steun verlenen aan deze doelgroep
- het geven van voorlichting
- ethische aspecten belichten op behandelmethoden voor onvruchtbaarheid

Info: www.revoke.nl e-mail: info@revoke.nl tel. 0184-642253

**Zakbijbels met
zilveren of gouden slot**

Bijbels in Statenvertaling

Een heel bijzonder geschenk voor bijzondere
gelegenheden. Aan deze zakbijbels met zilveren
sloten is veel zorg besteed. Formaat 8,6 x 12,4 cm.
Met Psalmen, Catechismus en Formulieren.

D32z in zwartieren band	€ 213,-
D34z idem, met duimgrepen	€ 237,-
D32az in antiek-bruine lederen band	€ 241,-
D34az idem, met duimgrepen	€ 265,-
Zakbijbels met gouden slot vanaf	€ 587,-

Vraag voor andere bijbels in gewone of luxe uitvoering onze folder aan of breng een bezoek
aan onze showroom in Leerdam, waar u op uw gemak een keuze kunt maken uit onze
uitgaven. Wij hebben ze allemaal op voorraad en geven graag deskundig advies.

Nijverheidstraat 21 • Postbus 168 • 4140 AD Leerdam
Telefoon (0345) 61 01 55
E-mail: info@gereformeedebijbelstichting.nl
Giro 1.355.824 t.n.v. penningmeester GBS te Leerdam

**gereformeerde
BIJBELSTICHTING**

Israël verdient... onze steun!

Uw gift is welkom
op nr. 4618 63 723
t.n.v. Deputaatschap
voor Israël

Voor het vertalen, drukken
en verspreiden van
Gereformeerde lectuur is
veel geld nodig.

Deputaatschap voor Israël
Uitgave van de Gereformeerde Gemeenten

Postbus 400
3440 AK Woerden
Tel. 0348 - 489 929
E-mail: info@boardforisrael.nl

Een kinderbijbel voor mij?

Voor 5 euro maakt u mij blij!

Dank u, Luang-xie

Stichting China
Veenendaal

Stort uw bijdrage op

rekening 32 06 66

t.n.v. Stichting China

Postbus 1150, 3900 BD Veenendaal

'n Helder geluid!

Lagarde

De geluidssystemen van Lagarde, helder en krachtig.

Bel (0341) 37 57 57 voor meer informatie.

AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.

Schoonhovens Silverhuys B.V.

Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,

Telefoon 0182 - 382614.

Begraafnisonderneming De Kloë

Delkant 8 - 5311 CJ Garamen

Tel. 0418 - 56 21 74

*

Voor Leerdam en omstreken

J.H. van Panhuis 06 - 51 52 31 03

*

www.begraafnisondernemingdekloe.nl

Zorg...

Respect...

Aandacht...

Geen crematies...

Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland

Begraafnisverzorging

Poppe

Tel. 0118-616012 of 0113-342304

STENEN VLOEREN

ook voor kerkvloeren

de grootste keus!

Grote showroom van 1200 m²

700 Soorten tegels en natuursteen in voorbeeldvloeren

Montage door eigen vakmensen

Met of zonder vloerverwarming

Acties?

Bij ons altijd scherpe prijzen!

VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c - 4231 DJ Meerkerk - Tel.: (0183) 354 225

Direct aan de A27 gelegen tussen Gorinchem en Utrecht, afrit 25

Openingstijden showroom: ma.-vr 8.00-17.00 uur, zat. 9.00-16.00 uur

www.kroonvloereninsteen.nl

De Laatste Zorg
Begraafnisverzorging

Joop van Dijk Joh. zn.

- **Geen crematies.**
- Begrafnissen verzorgen wij geheel naar wens van de familie.
- Gespecialiseerd in thuisopbarring.
- Wij verzorgen begravingen in elke plaats waar u wenst.
- Ook als u niet of elders verzekerd bent.

Burg. ten Veldestraat 22

8281 ZS Genemuiden

T 038-385 42 30

M 06-20 36 10 34

F 038-385 87 66

E info@delaatstezorg.nl

I www.delaatstezorg.nl

de Ster-serie

bram en de boog
brentz en de kip
op zoek naar het Kind
Petrus en de haan
de sprong in de beek

€ 7,50 per deel

€3,50

Wat moeder vertelde

Om voor te lezen vanaf 6 jaar.

Om zelf te lezen vanaf 8 jaar.

Uitgeverij en Boekhandel

Postbus 213 - 3850 AE Ermelo - tel. 0341-563310 Fax 0341-493055

www.delezerboeken.nl - e-mail: delezer@kliksafe.nl

'Uit de Bron'

het Oude en Nieuwe Testament compleet in 7 delen met 450 vertellingen.

Op duidelijke en leerzame wijze brengt C. van Rijswijk de vertellingen tot de kinderen.

De sprekende illustraties verduidelijken de tekst.

Compleet € 159,00; per deel € 26,00

Ook verkrijgbaar bij de boekhandel

BARNEVELDSE BEGRAFENISVERENIGING

Voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begrafenissen in Barneveld en omstreken.

- geen CREMATIE
- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- opgave van lidmaatschap

G. de GROOT

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
Tel.: 0342-441812

Begrafenisonderneming STAM

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Dorst
BEGRAFENISVERZORGING

Molenpad 4
4696 BP Stavenisse
Telefoon: 0166 69 74 38
Mobiel: 0610 64 28 07

Wij verzorgen alléén begrafenissen

Een presentatie over evangelisatie.

- Geestelijke nood in Nederland
- Bijbelse opdracht van evangelisatie
- Evangelisatie op de posten
- Evangelisatie vanuit de gemeenten
- Praktijkvoorbeelden
- Vragenbeantwoording

Voor kerkenraden, verenigingen of commissies komt onze voorlichter 's avonds of overdag graag langs om een mooie presentatie te laten zien over het evangelisatiewerk in ons land. Informatief, bezinnend en praktisch!

Bel onze voorlichter dhr. C.W. van Haften: Tel. 0341-253588.
Presentatie op scholen (met een lesbrief) is ook mogelijk.

GG
ORGANISATIEGROEP EVANGELISATIE
GEMEEINTELIJKE KERKEN

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM
Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20

Voor het leveren en leggen van natuurstenen- en keramische vloeren. Alleen eerste klas kwaliteit en steeds de laagste prijs. Tegelzettersbedrijf **J. Slingerland**, 0184-611917.

HOUTSNIJWERK
Ook teksten in div. modellen.
G. van den Dikkenberg, Munnikenweg 11, 3905 MD Veenendaal.
Tel./fax 0318 540252.

Te koop gevraagd:
THEOLOGISCHE BOEKEN
Antiquariaat Den Hertog
dhr. G.J. Zwofenink
Elzenkade 6, 3992 AC Houten,
Tel. 030-6346681

Nu bij de boekhandel

deBanier
uitgeverij

Geloven & Belijden

Dagboek over de Nederlandse Geloofsbelijdenis

Ds. W. Harinck

Wéten wij wat wij geloven en belijden? In dit met bloed bezegelde belijdenis-geschrift - dat nog steeds uiterst actueel is - klopt

het hart van het gereformeerde belijden. Voor elke dag vindt u in dit dagboek een overdenking van een gedeelte uit een van de 37 artikelen van de Nederlandse Geloofsbelijdenis.

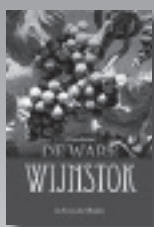
€ 15,90

De ware Wijnstok

52 meditaties

Ds. B. van der Heiden

Deze 52 meditaties over de ware Wijnstok wijzen op de rijkdom van Gods genade die er is in Christus. Duidelijk klinkt de oproep om de Heere te zoeken. In deze bundel is ook onderwijs te vinden over de leidingen die de Heere met Zijn kinderen houdt. Er is rekening gehouden met het kerkelijk jaar.

€ 15,90

Uit de schaduw

Onbekende Bijbelse personen belicht

Ds. C. Neele

In acht overdenkingen worden minder bekende personen uit de Bijbel voor het voetlicht gehaald. Wie waren zij en waar en wanneer leefden zij? En, hoe leefden zij? De overdenkingen zijn bedoeld voor persoonlijk gebruik en voor de leesdiensten.

€ 15,90

Het was zeer goed

Zes overdenkingen over de schepping

Ds. D. de Wit

Er zijn veel wetenschappelijke theorieën over het ontstaan van de aarde. In zes overdenkingen wordt geluisterd naar wat God Zelf hierover zegt in Genesis 1 en 2. De overdenkingen zijn geschikt voor persoonlijk gebruik en voor de leesdiensten.

€ 15,90

www.debanier.nl

Alle uitgaven zijn verkrijgbaar bij de boekhandel

verantwoord lezen

Zorg dichtbij

Waar u ook woont, Agathos brengt zorg dichtbij:

- **Huishoudelijke verzorging**
- **Persoonlijke verzorging**
- **Verpleging**
- **Psychosociale zorg**

Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen. Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veerendaal www.wegenaar.nl

Wij verzorgen begrafenissen in Veerendaal, Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.

Ambtskleding

Kostuums: 2- en 3-delig zwart - grijs - e.a.
Trouwkostuums - Jacquets - Pantalons
Streppantalons - Overhemden
Stropdassen - Sokken - Overjassen
Hoeden - Schoenen

Winkel: Dorpsstraat 229, Scherpenzeel
Telefoon 033-2778899 b.g.g: 06-30189592

OPENINGSTIJDEN: MA. GESLOTEN,
DI T/M DO 9-18 UUR,
VR 9-21 UUR EN ZA 9-17 UUR.
OP AFSpraak MOGELIJK

begrafenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Vlaardingse, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingse
Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Psalm- en samenzangavond

Zaterdag
28 november 2009

Cunerakerk - RHENEN

Deze avond zullen medewerking verlenen:
Orgel & Harp: Lennert & Maria Knops

Sprekers deze avond zijn:
Ir.B.J. van der Vlies, SGP Tweede Kamerlid
Dr. R.Seldenrijk, Directeur N.P.V.

Toegang is vrij. Collecte ten behoeve van het Hidi ontwikkelingsproject in Ethiopië. Deze avond wordt georganiseerd door de lokale SGP- NPV en Woord & Daad.

Voor informatie kan contact worden opgenomen met de SGP te Rhenen, Achterberg, Elst.

Kerk is open: 19.00 uur
Aanvang: 19.30 uur
Sluiting: ca. 21.45 uur

Verschenen!!!!

Een vriend van de Bruidegom

Levensschets van ds. Jac. Overduin

Een boek wat 70 jaar geleden uitgegeven is en nu opnieuw, met aanvullende gegevens. De titel is een weergave van de werkelijkheid! Voor jong en oud een boek wat achter elkaar gelezen wordt, om de rijke inhoud. Hoofdzakelijk vindt de geschiedenis in Leiden en Lisse plaats.

€ 11,25

Herdrukken: Jonge Zangers

Het levenseinde en de verwachting van:

- Deel 1 (7e druk) Gerrit van Doesburg, Leuntje van Rhijn, Lena Lampers en Adriana Leeuwenberg
- Deel 2 (5e druk) Peternella Geense, Eshter Flikweert, Jan Zuidweg, Cornelis Kerkhoven en Een jonge reiziger naar Indië
- Deel 3 (4e druk) Hendrikje de Wit, Maria Molendijk, Adriana Meis, Pieter Hoogersterger en Pieter de Waal
- Deel 4 (4e druk) Kaatje Eikelenstam, Maria Steenberg, Arie Vosbergen, Maria Schenk, Willem Devonshire en Karel Coulson
- Deel 5 (5e druk) Matje Verbruggen, Elisabeth Wallbridge, Cornelia C. Winckelman en Gerit de Bale
- Deel 6 (5e druk) Jan van Esch, Florus de Wolf, Jansje de Waard, Agnita van der Stelt, Willem de Bakker en Barendje van Asperen
- Deel 7 (5e druk) Jane Squibb (Jenny de hutbewoonster), Reinier Buijtelaar, Jannigje Zondag, Aaltje Zuidam, Reina Theodora van der Garde
- Deel 8 (2e druk) Arie van Driel, Wijntje Nap, Gerrit Eijkman, Jacobus en Elisabeth Overduin en Sara Coolbrant.

Met foto's en historische toelichting door Joh. Westerbeke, per stuk

€ 9,75

Bestellen bij de boekhandel of bij:

Uitgeverij 'Middelburg', 't Zanddorp 2
Tel. 0118 - 625472, 4335 AJ Middelburg

Voor een zorgzame begeleiding

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

- DIVERSE BLOKFLUITEN
- DWARSFLUITEN
- MUZIEKSTANDAARDS
- ROEMEENSE PANFLUITEN
- VIOLEN

R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944

Vacature

Gemengd Koor "Soli Deo Gloria"
te Oostkapelle
vraagt per januari 2010

Dirigent m/v

Wie helpt ons?
We repeteren op dinsdag- of donderdagavond
van 19:45 tot 21:45 uur

Voor inlichtingen:
Secretaresse: Fianne Dekker 0118-580666
2^e Voorzitter: Jan Joost de Jong 06-51689461

Verschenen:

Het braambos niet verteerd

1908 – gereformeerde gemeente Gouda – 2008

Het boek is, onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad, samengesteld door G.D. Pas en J.de Visser. Het beschrijft de geschiedenis van de Gereformeerde Gemeente van Gouda, maar ook in het kort de voorgeschiedenis vanaf de Hervorming.

De eerdere uitgave, t. g. v. het 75-jarig bestaan van de gemeente (waaraan ook A.C. Witvliet heeft meegewerkt), is op diverse plaatsen herzien en aangevuld met de beschrijving van de geschiedenis van de laatste 25 jaar en de bouw van de nieuwe kerk.

Het is een prachtig uitgevoerd gebonden boek op duurzaam papier. Het telt 320 pagina's en zo'n 250 foto's.

Het boek kost € 19,90, als het, met contante betaling, op donderdagavond van 7 tot 9 uur wordt afgehaald in de kerk (Nieuwe Gouwe Oostzijde 2b te Gouda): bij de tafel van 't Bouwsteentje in de hal of in de bibliotheek boven.

Als u € 27,50 (kosten inclusief verzendkosten) met vermelding van uw naam en adres overmaakt op rekening nummer 13.56.58.209 ten name van Actierekening GGG, wordt het boek u zo spoedig mogelijk toegezonden.

BENNEKOM: TE KOOP

Mooie, zeer grote, uitgebouwde **twee onder-een-kap woning**. Woonk, eetk, keuken, bijkeuken, 8 sl.k., veel bergruimte. Mogelijkheid voor kantoor/praktijk aan huis of inwoning. Dicht bij kerk, ref. school, bos en heide. Vraagprijs € 445.000,- Voor info en folder: 0643 740 176.

Te koop: karakteristiek **WOON/ZAKENPAND in Zeeland**. Ideaal voor bedrijf/kantoor/praktijk aan huis. Tel. 0654391591.

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

PSYCHOLOGENPRAKTIJK BROUWER

hulpverlening aan kinderen,
jongeren en volwassenen

RIDDERKERK

Verlengde Kerkweg 11

BARNEVELD

Wilhelminastraat 14

METEREN (GELDERMALSEN)

Dorpsstraat 18

Bel voor informatie of aanmelding:
0180 - 42 69 55
of kijk op www.psychbrouwer.nl

WALCHEREN, vak.won. 4 pers.

rustig gelegen aan de voet
van de duinen

078-6815858 / 06-26114521

**Rust en ontspanning in de
prachtige Eifel!** Ruime appartementen te huur. Inl.: 0118-606707
en www.huizesolagratia.nl

kina
begrafenisverzorging

Tel. (010) 458 31 12

Dag en nacht bereikbaar Overal te ontbieden

D.W. Schipper
010-450 66 26
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

NIEUW DAGBOEK

JAARGANG 2010 (verschijnt binnen enkele dagen)

DEEL 3

Bij het geopende Woord

*Bijbels dagboek geschreven door predikanten
van de Gereformeerde Gemeenten*

Dit jaar werkten de volgende predikanten aan dit dagboek mee: di. G. Beens, J. van Belzen, P. Blok, J.M.D. de Heer, J. Karels, G. Mouw, F. Mulder, C. Neele, A. Schot, A. Vermeij, A. Verschuure en J.W. Verweij.

Geb. 375 blz. **12,90**

Hiernaast is een gedeelte uit het boek op ware grootte afgebeeld

4 september

Want de HEERE kent den weg der rechtvaardigen
delozen zal vergaan
Psalm 1:6

Welk een troost, bedrukte Sioniet, dat de Heere digen kent! Als ze gaan door het vuur, ze zullen door het water, Hij zal bij hen zijn. Hij zal me een wonder wanneer Hij het geloof in oefening is

Uitgeverij Boekhandel

www.gebrkoster.nl

GK

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
tel. 0342 - 41 69 86

Verkrijgbaar bij
de boekhandel

Boekhandel en Antiquariaat De Roo

Ruim assortiment nieuwe en 2^e hands boeken: Theologie (prekenboeken, levensbeschrijvingen, Bijbelcommentaren), Bijbels (sv), kinderboeken en leesboeken. Ook voor uw cd's en kaarten

www.derooboeken.nl

Van Meelstraat 12 3331 KR Zwijndrecht

078-6124081

Tevens inkoop/taxatie

maandag gesloten gratis parkeren

Recreatie-Veluwe Vakantiebungalow Garderen

Te huur prachtige vakantiebungalow 2-10 pers. v.a.g.v. zoals vaatwasmachine en wasmachine en droger etc. De woning is uitermate geschikt voor ouderen en gezinnen. Nog vrij:meivakantie en nog enkele weken in de zomervakantie of in het laagseizoen voor lage prijzen op vakantie kijk op www.recreatie-veluwe.nl of vraag nu onze brochure aan info@recreatie-veluwe.nl
06-30883277 / 06-22590270.

Waardige en stijlvolle verzorging

van begrafenissen met aandacht voor persoonlijke wensen. In alle rust, vertrouwelijk en met bescheidenheid.

- opbaren met kistkoeling bij u thuis of in een voor u bekende aula
- dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden
- wij verzorgen alleen begrafenissen
- laatste verzorging van de overledene door een gediplomeerd verpleegster

Begrafenisverzorgers:

- H. de Jongh • P.H. van der Leer • D.D.E. Melieste

Begrafenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam:

Reepijzer 5, Tel. (0184) 61 11 54

Waardeburch:

Kerkstraat 17b, Tel. (0418) 65 20 39

Te huur per 1 februari, voor nette jonge werkende vrouw, in centrum van **Lunteren**, zelfstandige woonruimte in woonboerderij, met zit-slaapkamer en terras.
Tel. 0318 482730.

Kamer/kosthuis aangeboden in de omgeving van **Woerden**.
Tel. 0348-412364.

 HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenis*
Telefoon (0172) 21 21 22
Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Wij verzorgen alleen begrafenissen
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden

Te koop gevraagd
Theologische boeken
0577-401065

Jeugdkoor De Kleine Lofstem
Gereformeerde Gemeente,
Zwijndrecht

Het bestuur van
De Kleine Lofstem zoekt
per 1 januari 2010 een

DIRIGENT(E)

Gewenst is enige ervaring
of koördirectie.

Het koor telt zo'n 25-30 leden,
in de lft. van 6-16 jr
Per jr. worden div. uitv. gegeven.
Het rep. bestaat uit psalmen/
geestelijke liederen.

Rep: elke di. av. van 18.45-19.30u.
Inl: Mw. W. van der Wal.
Tel. 078-6195498.

Sollicitaties kunt u voor
4 december 2009 richten aan de
secretaresse:

Mw. W. van der Wal,
Prins Mauritsstraat 80
3331 XW Zwijndrecht

Opbrengst voor de kerkbouw in Waarde!

Zondagboek
Wegwijzer voor

Zondagboek
wegwijzer
voor het gezin

Verschijnt
binnenkort
bestel nu!

Zondagboek: Formaat: 20 x 20 cm; 120 pagina's; Geheel in kleur gedrukt; Prijs € 14,50 + € 1,95 verzendkosten; Verkrijgbaar bij GezinsGids en BimBam

De verhalen zijn eenvoudig zodat de kleintjes ook mee kunnen doen. Ook voor de oudere kinderen zijn de verhalen aansprekend. Bij het Bijbelverhaal zijn steeds enkele vragen en een opdracht opgenomen.

Binnenkort verschijnt 'Zondagboek'. Het boek is bedoeld om met het gezin bezig te zijn met Gods Woord. En wel speciaal voor de zondag. Het boek telt daarom 52 hoofdstukken.

Monica Nieuwenhuis-Thijssen (1968) schrijft voor het kindertijdschrift BimBam de Bijbelverhalen. Een gedeelte van deze verhalen is in Zondagboek opgenomen.

Bestellen kan per telefoon:
030 2303500 of e-mail:
info@jouwbimbam.nl

